Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 23 (4468) | ШОАТТА, 20 февраль 1971 шу. | Мах. 2 кеп. | *Газета арадувл 1923 шера денз*

Партийни съезда накъадолхаш

XXIV

ПАРТЕ ПЛАНАШ — ХАЛКЪА ПЛАНАШ

ГОЙТАРА АГИТАЦЕ НИЗ

ІалаьматечІоагІа теркам тІабахийта Іомаю укх деношка «1971 — 1975-ча шерашка СССР халкъа боахам дегІабоалабарах йолча пхе шера плана Директивай» КПСС ЦК проект. Іилман ларда тІа вІаштІехьдаьккхача цу политически документа тІа белгалдаьхад пхе шера дІахо вай мохк дегІабоалабара, цун низ чІоагІбара, къахьегамхой материальнии культурнии вахара хьалаш тоадара керттера лостамаш.

Дерригача советски халкъо санна, дег чура къоабалъяь тІанийцай Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхоша а КПСС XXIV-ча съезда Директивай проект. «Тха дегаш урауттадеш я, — йоах цар, — халкъа боахам дегІабоалабара парте керда программа. Цо тІахьех кердача толамашта».

Директивай проект ювцаш, республика къахьегамхоша белгалдоах из толамца кхоачашъергйола наькъаш, гучайоах чура торонаш. Уж бІубенна ба КПСС XXIV-ча съезда сийна шоаш тІанийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдергхиларах.

Доккхий декхараш латт укх деношка партийни органашта хьалхашка. Уж декхарийла я КПСС XXIV-ча съезда сийна яьржача яхьа кхетамца кулгалде, парте XXIV-ча съезда Директивай проекта тІа белгалдаьха декхараш хІара къахьегамхочунна дІаловзийта, хІаьта проект ювцаш увттаю предложенеш кхоачашъергйола гІулакх вІаштІехьдаккха.

Цу даькъе пропагандаи агитацеиерригача фермашта нийсса боккха лоархІам болаш я гойтара агитаци. Цудухьа дуккхача партийни организацеша кхетамца пайда эц гойтара агитацех хьалхашка латта декхараш кхоачашде къахьегамхой оарцагІбоахаш баьча балха цхьа дакъа гойтара агитацега а кхаьчалга. Цигарча партийни организаце дика кхетабу гойтара агитаце. низ. Колхоза ерригача фермашка, бригадашка лепаш да плакатий, лозунгий тІахьехама лепаш. «Парте решенеш — вахаре», яхаш корта а болаш я колхозе лаьрхІа арахийца 1971 шера колхозхоша тІанийца социалистически декхараш тІадола листокаш. Цар тІа белгалдаьхад боахама хІара даькъе кхоачашде лерхІа керттера декхараш. Стендашка гІолла колхозе шерра дІайовзийт дІаяхача пятилетка итогаш а. Хьалхашка латтача аргІанарча декхарашка хьежжа эргайоах цига гойтара агитаци.

Цу тайпара гойтара агитаци вІаштІехьъяьккха моттигаш дуккха я вай республике., Цхьабакъда белгалдаккханза даргдац, цхьайолча моттигашка гойтара агитаци тесса лелаелга. Наьсарен районерча «Экажевский» совхоза, ПМК-432, автотранспортни боахама партийни организацеша лерттІа терко яц гойтара агитаци вІаштІехьъяккхара. Хьалхашка латтача декхарашка хьежжа эргадахац лозунгаш, плакаташ. Уж дукхагІча даькъе коллективашта хьалхашка латтача декхарашца айхха бувзам болаш хилац. Партийни организацей собранешка дувца увттадац гойтара агитаци тоаярах дола дешаш.

Дукха кхоачамбоацараш да гойтара агитацеца МалгІабика района «Ингушский» совхозе. Сунженски районерча Орджоникидзе цІерагІча колхозе, иштта кхыча моттигашка.

Цу тайпара хьал кхы дІахо ла мегаргдац. Гойтара агитаци боккха низ ба. Партийни организацеш декхарийла я хІанзарча декхараша дІадеххача тайпара из вІаштІехьъяккха. Керттердар да наьха теркам тІаозаргболаш, хоадам болаш. аргІанарча декхарашка хьежжа гойтара агитаци хилийтар. Художественни говзалца, кІоарга чулоацам болаш кийчдаь хила деза стендаш. лозунгаш, плакаташ.

ХІанз, КПСС XXIV-ча съезда сийленца накъадаха кийчлуча хана, Директивай проект ювцача хана, къаьстта бехктокхаме декхараш латт гойтара агитацена хьалхашка. Плакаташца, лозунгашца, стендашца, листовкашца хІара коллективана шерра дІадовзийта деза укх шера КПСС XXIV-ча съезда сийна тІанийца декхараш. уж ханал хьалха кхоачашдара яьржача яхье хьахулараш. шерра пропаганда е еза дІаяхача пятилетке карагІдаьннараштa. Къаьстта теркам тІабахийта беза укх деношка Директивай проекта тІа белгалъяьха перспективаш дІайовзийтара.

Укх деношка Шелковской районерча «Путь к коммунизму» яхача колхоза къахьегамхой доккха цІей хилар. Юртбоахама производство дегІакхувлача а лаьттанцарен хьайбашкарен йоаха продукташ паччахьалкхенга йохкара пхе шера план кхоачашъеча а даьха толамаш бахьан долаш цу колхоза СССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагІа Къахьегама ЦІеча Байракха орден елар. Тешшаме ала йиш я из толам баккха колхоза къахьегамхой оарцагІбоахаш баьча балха цхьа дакъа гойтара агитацега а кхаьчалга.

КПСС горкомаш, райкомаш, юххьанцара партийни организацеш декхарийла я гойтара агитаци эргайоахаш тоаяра дешаш бюро заседанешка. партийни собранешка дувца увттале. гойтара агитаци дІахо тоаяра денна терко е.

РЕСПУБЛИКА ПЛАНОВИ ОРГАНИЙ БОЛХЛОШТА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТАШ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Нохч-ГІалгІай АССР халкъа боахама планировани яра даькъе дика хІамаш карагІдувларах а СССР Госпланин мехка планови органашна хьалхе тайпахь дена 50 шу дизарца дувзаденна а Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Бизина Раиса Михайловнана — Нохч-ГІалгІай АССР Госплана городской боахама отдела йоккхагІйолча экономиста.

Гомхортиев Іисакха Юсапа — Нохч-ГІалгІай АССР МалгІабика горплана председатела.

Дениев Бахарчин Хизара — Нохч-ГІалгІай АССР Шаьла райплана председатела.

Зазулина Анна Дмитриевнана — Нохч-ГІалгІай АССР Госплана промышленни отдела начальника.

Панкова Елена Александровнана — Нохч-ГІалгІай АССР Госплана председатела заместитела.

Цакаев Іабдулхьамида Абдувахьида — Нохч-ГІалгІай АССР Гудермесски горплана председатела.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель

И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь

Г. СКЛОКИН,

г. Грозный, 1971 шера.
18 февраль.

ДИАЗЛАГІА ХЕРЖАЧА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА X-гІа СЕССИ ХЬАЕЛЛАРАХ

Диазлагіа хержа Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета X-гІа сесси хьаелларгья 1971 шера 22 февралe Іуйрийча 10 сахьат даьлча пионерий Республикански дворецe.

Депутаташ дІаязбу 1971 шера 21 февралe Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме (Комсомольски улица, 112, 4-гІа этаж №№ 104, 105 йола цІенош. 1971 шера 22 февралe Республикански пионерий дворецe Іуйрийна 8 сахьат даьлча денз.

Иттех шу да Бахмадов Маде МалгІабика районерча «Кавказ» цІерагІча колхозе воккхагІвола жа Іу волаш болх бу. Ха дІа мел йода дукхагІа безалу Мадена ший болх, цунга хьежжа лакхлу цун балха говзал а. Дукха хьалалехьа ерригача района жа леладерашта юкъе дикагІа хьокхамаш дахарах наха цІи йоаккхаш жа Іу хул цох. Доккха хьинар долаш саг ва Мади. КарагІдаьнначох кхоачам ца беш, ший балха говзал кхы а лакхъяра дукха къахьег цо. Доккха хьоашал да цун ерригача республике гІорваьннача «Шелковской» совхоза воккхагІа волча жа Іуца Эсмухамбетов Наурдеца. Каст-каста цаІ шоллагІвар волча дІа-юха ух цІи хеза вола шин бежа Іу. Цу гІулакхо дикагІа вІаштІехьбоаккх цар болх.

Беркате хилар Бахмадова балха дІадаха юбилейни шу. Ше лелабеча хІара 100 жийна тІехьара 138 Іаьхар дІакъоастабир цо цу шера, хІаьта хІара устагІанна тІера даьккха тха — бархІ килограмм я. Иштта лакха толамаш дахарах В. И. Ленина 100 шу дузача деношка юбилейни медаль елар цунна.

ХІаьта массехк шу хьалха «Знак почета» яха орден а еннай Мадена. Дукххаза тийннад цунна ахчан совгІаташ, Сийлен грамоташ. Жа Іу волаш болх беча иттех шера дика хьокхамаш доахаш хиларах тарра массехказа Москве халкъа боахама карагІдаьннарий выставке вахийта хиннав из.

КПСС аргІанарча XXIV съезда сийна кхы а лакхагІа хьокхамаш даха социалистически декхар тІанийцад Маде: хІара 100 жийна тІехьа 140 Іаьхар хьалкхебе, хІара устагІанна тІера 8,5 килограмм тха даккха. Ший дош кхоачашдара хьинаре къахьегаш ва из укх деношка. Кастта дахка долалургдолаш да жа. Цу гІулакха мамогга кийчлуш ва из. ИІоахъяь яьннай ерригa желаш. Дахкаргдола жа дика кхоаб. Царна лу лакха дикал йола сийна йол, тайп-тайпара концентраташ. ХІара жий из бахкачул тІехьагІа доагІаш дола гІулакх деш лелабара кийчо яь ваьннав воккхагІвола жа Іу.

Шеко яц Маде укх шера кхы а лакхагІа толамаш доахаргхилара.

Т. ХАШАГУЛЬГОВ.

СУРТА ТІА: Бахмадов Мади.

С. ХАКИЕВА сурт.

ДАЬХЕН СОВГІАТ — КОЛХОЗА

Дукха нах гулбелар Дубовская яхача станица культура ЦІагІа Шелковской района «Коммунизмага бода никъ» яхача колхоза коллективана доккха совгІат — Къахьегама ЦІеча Байракха орден. ялара хетаяьча митинге баьхкабар колхоза къахьегамхой. района кхыча боахамий викалаш. иштта республика организацешкара хьаьший.

Митинг хьаелл «Путь к коммунизму» яхача колхоза партийни комитета секретара В. И. Пташника.

Трибуна тІа — Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета председатель нов. М. Г. Гайрбеков Сатем отт зале. «Юртбоахама производство дегІакхувлача а лаьттанцарен хьайбашкарен йоаха продукташ паччахьалкхенга йохкара пхе шера план кхоачашъеча а даьха толамаш бахьан долаш Къахьегама ЦІеча Байракха орден лойла Нохч-ГІалгІай АССР Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза». — Іодеш цо СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ. Ура а гІайттатІоараш детташ дикка ха дІайихьар зале гулбеннараша. Нов. Гайрбекова дег тІара даькъал дийцар боахама коллектива деза совгІат. КПСС ЦК XXIV съезда сийна тІанийца бехктокхаме декхараш кхоачашдара тІахьийхар колхозхой.

— Вайна. колхоза берригача къахьегамхошта къаьстта доккха цІей да таханардар. — аьлар «Путь к коммунизму» колхоза комплексни бригада бригадира нов. Токарева. — Колхоза берригача къахьегамхоша санна, массала шоай заданеш тІеххоачаш а еш къахьегаш хьбоагІа тха бригадацара механизатораш а. Даьхено деннача доккхача совгІата дала доагГІача тайпара жоп а луш, ерригача бригада цІерагІа аз дош лу дІахо йодача хана кхы а овсарегІа къахьега.

Колхозхой вахар тІехь-тІехьа тоадарах. шоаш хьийгача къина бизза мах барах хьамсарча партеи правительстваи дег тІара баркал а оалаш къамаьлаш дир трактористкас СССР Лакхехьарча Совета депутата Белоненко Валентинас, воккхагІволча божа Іуно Сулейманов Рамазана. Шелковской районерча Ленина цІерагІча колхоза парткома секретара В. Аралина. Каргалински станични Совета председатела И. Юрьева, иштта кхыбараша.

Къамаьл де трибуна тІа йоал ерригача республике йовзаш йола Шелковской района дикагІйола доярка Вера Ивановна Балан. ДІадахача шера ше кхоабача хІара Іаттагара 3701 килограмм шура яьккхай Вера Ивановнас. Из ерригача районе эгтара лакхагІара хьокхам ба.

— Тха доаркаша во къахьийгадац дІадахача шерашка а. — йоах цо, — бакъда, цу хьокхамех тоъам бе лерхІац оаха. Тхоай керттера декхар — денгара денга дукхагІа шура яккхар лерхІ оаха. Укх шера хІара беттача Іаттагара 3000 килограмм шура яккха дош деннад тха доаркаша, хІаьта аз айса хІара Іаттагара 3800 килограмм шура яккха дош лу.

Шерагара шерага лакхлу «Путь к коммунизму» яхача колхоза экономика. Колхозаша укх массехк шера дикка дегІадоаладаьд лаьттанцарен хьайбашкарен продукташ яхар. Цох лаьца дийцар ший доклада тІа колхоза председатела И. П. Травина.

— Тха коллективо ханал хьалха кхоачашбир паччахьалкхенга тайп-тайпара юртбоахама продукташ йохкара планаш. — йоах цо. — Езача Даьхенна планагІа лаьрхІачул совгІа 108 тонн дулх, 1402 тонн шура, 1985 тонн ялат, 1923 тонн комсаш. иштта кхыйола продукташ елар оаха. Дикка чухьнахьдаьннад юртбоахама продукташка дІадодар. ДІадахача пхе шера хьалъяьй боахама, эша дукха гІишлош. юрташ хозъеннай колхозхой вахар тоаденнад. Аллха дІадахача юбилейни шера боахама хинна пайда 23 эзар сом да. — дувц нов. Травина. Даьхено деннача деза совгІато дІахо йодача хана кхы а дикагІа толамаш даха декхарийла бу колхоза къахьегамхой. Укх шера 195 тонн дулх, 1250 тонн шура, 111 тонн тха, 1600 тонн ялат дохка лаьрхІад оаха, хІаьта хьалхарча кварталe паччахьалкхенга хьайбай продукташ йохкара план 25 марте кхоачашъергья.

Колхозхой совгІат даькъал а дувцаш района къахьегамхошта карагІдаьннарех лаьца, хІанз царна хьалхашка латтача декхарех лаьца къамаьл дир КПСС Шелковской райкома хьалхарча секретара **Г. Г. Самарсие.**

Митинге дакъа лаьцараша берригаш раьза а болаш тІайийцар КПСС ЦК дохьийта моаршала письмо.

Колхоза Къахьегама ЦІеча Байракха орден ялара хетаяьча митинге дакъа лаьцар КПСС Нохч-ГІалгІай обкома секретара нов. **М. И. Абубакарова.**

Сурта тІа: «Путь к коммунизму» колхоза дикагІбола доаркаш (аьрдехьара аьттехьа) — Бисекенова Мадина, Анохина Нина, Вера Балан.

С. ХАКИЕВА сурт.

Тха керттера торонаш

Кердача пятилетка плана КПСС XXIV-ча съезда Директивай проекта тІа белгалдаьхараш доккхийи бехктокхамеи декхараш да. Пхе шера вай республике доаккхача мехкдаьтта боарам 25 миллион тоннага кхача безаш ба. Уж бехктокхаме декхараш кхоачашдеча хьинаре дакъа лаца декхарийла ба «Малгобекнефть» НГДУ мехкдаьттахой. Хьадоаккха мехкдаьтта кІезиг а ца долийташ из совдаккхара малагІа резерваш я тха? Цу гІулакха йола керттера резерв я капитальни ремонт а яь болх бе йолайолийта керда скважинаш, хІана аьлча шера планагІа бурувдеттараша тхога хьаяла езар кхоъ скважина мара яц. Цар лу мехкдаьтта кхоачамболаш дац ерригача управлене хьадоаккха «Іаьржа дошув» лох ца далийтара. Цудухьа хІанз тха управлене вІашагІъеллай скважинашта капитальни ремонт еш йола йиъ бригада хьалха хиннача кхаьннена метта. Цар скважинашта сихагІа ремонт ярга хьежжа тха торо хургья тІерча мехкдаьтта тІоанашкара мехкдаьтта даха. Цо вІаштІехьдоалийтаргда хьадоаккха мехкдаьтта дукхагІа хилийта. Цул совгІа къахьегама овсарле лакхъяра чотах а дукхагІа доаккхаргда мехкдаьтта. Укх шера цхьоалагІча кварталe цун чотах планал совгІа оаха доаккхаргда эзар тонн мехкдаьтта. ХІаьта планал совгІа реализаци ергья 12 эзар сома маьха продукцева. Иштта хургда тха управлене коллективо КПСС XXIV-ча съезда кийчду къахьегама совгІат.

С. ПЛИЕВ,
«Малгобекнефть» НГДУ начальник.

Тоалургда халкъа вахар

Шерагара шерага тоалуш хьадоагІа советски халкъа вахар. Из иштта хилар къаьгга хьахьокх кердача пятилеткагІа халкъа боахам дегІабоалабара хьакъехьарча вай парте аргІанарча XXIV съезда Директивай проекто. Доккхий декхараш оттадаьд парте вайна хьалхашка, хІаьта уж дерригаш а вай вахар кхы а ирез долашагІа хилийтара хетадаь да, цудухьа шеко яц уж тешшаме кхоачашдергхиларах. Директивай проекта тІа белгалдаьккхад укх нийсагІча пятилетке балха овсарле дикка лакхлургхилар, лаьттанцарен хьайбашкарен тайп-тайпара продукташ дІаяхача пятилеткечул дуккха дукхагІа йоахаргхилар.

Берригача советски къахьегамхоща санна, ший декхараш кхоачашдара низ, хьинар ца кхоадеш къахьегаш я тха ферма коллектив. Хьахозача дикача хоамаша деташ гІоздоахаш къаьстта хьинар айденна болх бу оаха укх шера. Района боахамашта юкъе эгтара хьалха кхоачашйир оаха январь бетта паччахьалкхенга шура йохкар план. ТІехь-тІехьа дукхагІа йоаккх доахангара шура. Масала, январа хьалхарча деношка юкъера лаьрхІача 3—4 килограмм мара ца яьккхача укх тІеххьарча деношка хІара беттача Іаттагара йоаккха шура 5,5 килограммага дІакхаьчай.

Соахк 1200 килограмм яьккхача хІара кхоабача Іаттагара укх шера 1800 килограмм шура яккха дош деннад тха доаркаша. Уж декхараш оаха тешшаме кхоачашдергда.

В. ЭСУЕВА,
Гудермесски района «Дружба» колхоза доярка.

КЪОАБАЛЪЮ, КХОАЧАШЪЕРГЬЯ

Тха колхоза комплексни бригадашка кердача пятилетке халкъа боахам дегІабоалабарах йолча КПСС XXIV-ча съезда Директивай проект ювца болабеннаб.

Укх деношка шерра болх боаржабаьбар тха агитатораша, пропагандисташа. Шурий-товарни ферме Директивай проектах лаьца беседа йир коммунистка Зубкова Тамарас. боахама механически мастерске из лоархІаме документ дІадовзийташ Карагичев Алексей Герасимович вар. иштта цу тайпара беседаш хилар колхоза кхыча производственни участкашка а.

— Дегаш урауттадеш я юртбоахама производство дІахо лакхъяра парте белгалъяь программа, оаха массане дог раьза долаш хьаллоац из, хІаьта тІехьа тІайоагІача хана кхы а дикагІа къахьега дош а лу. — аьлар цхьоалагІча комплексни бригада коммуниста Мугиев Сайт-Іалве. Колхоза хІара къахьегамхочун даггара да цун дешаш.

Ф. КАТЕРОВИЧ,
Наурски района Ленина цІерагІча колхоза парткома секретарь.

КЕРДА ГІА БОАККХАРГБА

Селхан Грозненски консервни заводe гуллаьхьара партийни собрани хилар.

КПСС XXIV-ча съезда Директивай проектах лаьца доклад йир парте Ленински райкома отдела заведующе нов. Черне. Цо белгалдаьккхар парте XXIII-ча съезда Директиваш советски халкъо толамца кхоачашъяь хилар. КПСС XXIV съезда Директивай проекта тІа белгалдаьккхад общественни производства боарам лакхбар, бахача наьха материально - культурни хьалаш тоадар. ПятилеткагІа де лерхІараш вай республике дукха да. Цу хьакъехьа дукха масалаш доаладир нов. Черне. Цул тІехьагІа къамаьл дир консервни завода засолочни цеха начальника нов. Емельяновас. ТІехь-тІехьагІа тоалуш, шерлуш, йоагІа завод. Арахецаш йола продукци дукхагІен дикагІен хилийтара даим къовсам лоаттабу цеха болхлоша. Парте XXIV-ча съезда сийна тІанийца декхараш сийленца кхоачашдергда оаха, аьлар нов. Емельяновас.

2.700 эзар сом хьожадаьд завода капвложене укх шера. Завод Іойилдача 40 шера ца хиннар да из. Цулухьа 30 керда поточни линий хьаелла вІаштІехьдаргда тха, аьлар ше къамаьл деш керттера инженера нов. Скрипченкова. Цул тІехьагІа шера 60 миллион условни банка продукци арахеца йиш хургъяь завода. ХьалхагІа йода луш хинначул шозза дукхагІа я из.

Цул тІехьагІа къамаьлаш дир жестяно - баночни цеха начальника нов. Маршане. викельни цеха болхлочо Харченкос. инженера-конструктора Гусева. сырьевой отдела начальника Капиева. Цар шоай коллективай цІерагІа дег тІара къоабалъеш хьайийцар КПСС XXIV съезда Директивай проект.

Соахк дика толаме лард йоллар бахьан долаш кердача шера а овсаре къахьег завода коллективо. Из хьахьокх продукцена реализаци яра январь бетта план 104,5 процент кхоачашъяь хиларо.

Собране дакъа лоацаш хиннараша массава раьза а волаш къоалбалйир КПСС XXIV съезда Директивай проект. Цу тІа белгалъяьха мероприятеш кхоачашъяра шоаш бол болча хьинар ца кхоадеш къахьега дош делар цар.

Х. БАЛАЕВ.

Юрта боахама индустриальни комплексаш хьалъеча

КОЛХОЗА ЗЕ ХУЛАШ ЛАТТ

Хьайбай боахам тоабара геттара лоархІаме да йоккха индустриальни комплексаш хьал а еш чуотталаь интенсивно хьайбаш кхоабилга вІаштІехьдаккхар. Вай республике дуккхача боахамашка хьае йолаяьй цу тайпара комплексаш. Хьазцаргья вай, масала, Грозненски района Ленина цІерагІча колхозе 1969 шера денз хьалъеш латта комплекс. Из дуккхача помещенеех латт. Укхаза хила еза хІаране чу 1600 хьакха лоаттае йиш йола ши свинарник, 3000 хурска лаьрхІа ши помещени, доакъар кийчду цех, котельни, кхо лоаттаду склад, хьаккхарч лелаерашта культурни хьал вІаштІехьдаккхара цІенош, кхыдараш. Цу дерригнега проектах дІадахийта дезар 1137,7 эзар сом да.

Эттара хьалха йистеяха езаш яр боахама чІоагІа эшаш йола ши свинарник, цхьа хурский кхий, доакъара цех. Уж дІадахача шера IV-ча квартале эксплуатаци дІаяла езар.

Тахан цу ерригача комплексах болх беш яр 1600 хьакхийна лаьрхІа цхьа свинарник мара яц. ШоллагІъяр тхов хьаллаьца битонах баь цхьа бІоагІа боарамал совгІа лаьттах чу а баха тхов чусаттарагІа хьаккхарч чу а йоацаш дІакъайла латт.

Из комплекс хьалъе йолайича денз кхозза хийцай цун проект «Грозгипросельхозстрой» института болхлоша. Цхьабакъда, цар бехк шоашта дІатІаэцац, бехке бараш гІишлошъераш ба яхаш, хІаьта гІишлошъераша проектировщикаш бехке бу. Из бакъда.

Керда хьалъяьча цокх помещене латтача хьаккхарчашта хІара денна юкъера лаьрхІача план 500 йолча 750 грамм дулх тІаккхет. ХІаьта къаьнача помещенешка латтачарна доакъар дукхагІа лушехьа шийла хиларах юкъера лаьрхІача дийнахьа буси тІаккхета дулх 240—250 грамм мара хилац, — дувц колхоза керттерча зоотехника В. Бородинова.

Цул совгІа кердача помещене латта хьаккхарч лелаеш (доакъар дуллаш а бІарг лоххаш а) кхо саг мара вац; хІаьта къаьнача помещене. цига механизаци ца хилар бахьан долаш из болх беш ийс саг ва. ТІаккхетача дулха килограммага къаьнача помещене 14 доакъара единица дІайода. кердача помещене цу гІулакха эшар 6 доакъара единица мара яц.

Цу факташа хьахьокх колхозий юкъарча гІишлошъеча управлене хьалъеш латтача комплекса хьалхара объекташ ханнахьа яь ца яьар бахьан долаш Ленина цІерагІча колхоза хІара денна доккха зе хулга. Уж объекташ ханнахьа хьалъяь ца ялара а хьалъяь яьннараш гІалаташ долаш хилара а керттера бехк, комплекс яра проект нийса ца оттаяьча «Грозгипросельхозстрой» института ба. Цу тайпара комплексаш вай мехка дуккхача моттигашка хьалъяьй. Проектировщика хозза уйла а яь наьха опытах пайда а эцаш из болх баьбаларе гІалат хургдацар.

ГрафикагІа балхаш чаккхдоахилга, Іалашде деза гІишлошъераша а. Шоай производственни база чІоагІ ца йича баргбац уж. ХІаьта хІанз хинна даьнна гІалат дІадаккхара республика кхыча гІишлошъеча организацешкара специалистий хьехам. цар новкъостал эш царна.

М. ХАМАТХАНОВ.

ГРМЗ заводе марксизма - ленинизма школа хьайнйлла пхелагIа шу дá. Цига дешаш болчар мIоврьш шоай политически знанеш. ХIанз цу школа дешаш юкъера образовани йола 22 болхло ва. Царна хьехаш и завода плановопроизводственни отдела начальника заместитель пропагандист Громова Людмила Ивановна.

СУРТА ТIА: Л. Громова аргIаяра заняти еш я.

С. ХАКИЕВА сурт.

Партийни съезда— комсомольций совгIаташ

17 февралe Грозперча Лермонтова цIерагIча театре хилар ВЛКСМ Нохч - ГIалгIай обкома V-гIа Пленум.

КПСС XXIV съезда сийленца накъадахара болча комсомольски организацей балхах лаьца докладаш йир ВЛКСМ Грозненски горкома хьалхарча секретара **Л. Шароваринас,** комсомола Наурски райкома хьалхарча секретара **С. Аюбова,** ВЛКСМ Сунженски районерча XIX партсъезда цIерагIча колхоза комитета секретара **Л. Толмачевас.**

— Парте XXIV съезда сийна вахте а этта къахьийгача Грозперча промышленни, транспорта, кхыча предприятешкарча 100 совгIача комсомольцаша а кагирхоша а ханал дикка хьалха кхоачашйир дIадахача пхе шера план. — аьлар комсомола Грозненски горкома хьалхарча секретара нов. Шароваринас. ХIьта 4 эзар гаргга комсомолец ва цу пятилетке коммунистически къахьегама ударник яха цIи яьккха. Белгалбаьина дика къахьегаш хилар пятилетке доккхий толамаш дахарах Октябрьски революце орден еннача «Старогрознефта» объединене мехкдаьттеи гази йоаккхача управлене. «Красный молот» завода комсомольско-кагирхой коллективаш.

Пятилетка ханал хьалха кхоачашъяра доккха дакъа лаьцал ала йиш йолаш ба тха районера комсомольцаш а, — аьлар ВЛКСМ Наурски райкома хьалхарча секретара нов. Аюбова. 700 совгIча хьалхле лелаеча къонача болхлочо ханал хьалха кхоачашдир юбилейни шера тIайийца социалистически декхараш.

ХIанз парте XXIV съезда хьалхарча вахте латт комсомольско-кагирхой 15 коллектив. Районе меттел республике а дика йовзаш я «Красное знамя» яхача колхоза коммуниста Хасаев Абдурахмана кулгалду хьажкIаш лелаю звено. ХIара гектара тIара 35 центнер фуалхъяьха хьажкIаш чуенай цо.

КПСС XXIV съезда сийленца накъадахара шоай комсомольцашеи кагирхошеи баьча балхах лаьца дийцар Сунженски района XIX партсъезда цIерагIча колхоза комсомола комитета секретара нов. Толмачевас. Ленински зачета дика дакъа лоацаш ба колхоза беррига комсомольцаши кагирхойи.

ВЛКСМ ЦК III Пленума решенеш кхоачашъеш комсомола юххьанцарча организацей болх дIахо тоабара хетадаьча Пленума шоллагIча дешагIа лаьца доклад йир ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара **П. Громова.**

— БархIлагIа пятилетка кхоачашъяра доккха дакъа лаьцар республика комсомольцашеи кагирхошеи. — йоах докладчика. ХIьта хIанз КПСС XXIV съезда политически а къахьегама а доккхийча толамашца накъаболх Нохч-ГIалгIайчен кагий нахи мехкарийи. Цар сийленца дIахьу къахьегама вахта, шоашкара совгIаташ кийчду съезда, съезда хьалхашкара хIара ди боккхача къахьегамеи тIехдикача дешареи ди де гIерт.

Ткъо эзар совгIа комсомолец ва Нохч-ГIалгIайчен промышленноста транспорта предприятешка, гIишлошъеча, юртбоахаме. Республика экономика дегIайоалаеча, производства пайда лакхбеча, иштта Iилма-технически декхараш кхоачашдеча лоаттабеча къовсама бокхха низ ба из. Къонача къахьегамхоша дизза дакъа лоацаш хьал а яьй, болх бе йола а ялийтай центральни газофракционирующи установка, Староюртовски коатIарча оалхазарий фабрика, Вознесеновски газобензиноЬви завод, нефтемаслозаводера атмосферно-вакуумни трубчатка, иштта кхыйола Нохч-ГIалгIайчера боккхача лоархIамера предприятеш.

Парте XXIV съезда хьалхара социалистически яхь геттара шера йоаржаьяй республикерча комсомольски организацеша. Укхаза хьалха боагIа «Старогрознефть» НГДУ, «Красный молот» завода кагирхой. Пхе шера план кхоачашъеча даьха къахьегама толамаш бахьан долаш правительства доккхий совгIаташ деннад цу предприятешта.

Доккхий социалистически декхараш тIайийнад «Старогрознефта» бурув тохара балхий управленерча кагийча нахеи мехкарашеи. Мехкдаьттеи гази йоаккхача а лохача а скважинай план ханал хьалха кхоачашъе, бурув тохара балхашка дIадодар лохде, кхомбара комсомольски фонд хьае лаьрхIад цар.

КПСС XXIV съезда даха мадоагIара накъадахара къонача бурув тохарий дикагIйола бригада яха цIи тилла бокъо яккхара ахь кхайкаьй управлене комсомола комитето. Хьалхле лелаеча кагирхой къахьегама толамаш, Iилматехнически прогресса темпаш дегIайоалаеча лоаттабеча къовсаме цар дизза дакъалацар керттерча даькъе кагирхой технически а юкъерча образоване а дешара комсомола комитета лерттIа йоакхо яр да.

КПСС XXIV съезда сийна йолча еррнгсоюзни вахте латт Нохч-ГIалгIайчера 45 эзар зIамига саги йоIи. Царех 4 эзар гаргга саг дIадахача шера денз кердача пятилетка чотах болх беш ва.

Иштта шерагара шерага къахьегама толамаш доахаш ба юрташкара кагирхой а. Кхашка балхаш деча, хьайбаш лелаеча доккхий толамаш доахача хьалхарча моттигашка балхаш деш я 234 комсомольско-кагирхой коллектив.

ХIьта белгалдаккха дезаш да, цу кагирхошта карагIдаьннача дика дарашта юкъе цхьадола кхоачамбоацараш хилар а. Техкача гучадаьннад цхьаболча къонача болхлоша къахьегама а производственни а дисциплина телхаелга, общеобразовательни, культурно-технически боарам, иштта балха говзал лакх ца елга, халкъа доалахье хоза ца елга. Цхьайолча комсомола юххьанцарча организацеша, райкомаша, горкомаша эсала тIахьожам лоаттабу цу лоархIамерча гIулакха.

— КПСС XXIV съезда накъа болхаш ба беррига советски нах, — аьлар пренешка къамаьл даьча ВЛКСМ Ленински райкома хьалхарча секретара нов. **Мареченкос.** Цу лоархIамерча гIулакхах шоашкара доаггIа дакъа лоацаш ба Ленински района кагирхой. Съезда хьалхарча вахте тIайийца декхараш толамца кхоачашдеш я районера дукха предприятеш, организацеш.

Иштта пренешка къамаьлаш дир «Малгобекнефть» НГДУ бурува тохара балхий управлене комсомольски организаце секретара нов. Булгучева, комсомола «Электроприбор» завода комитета секретара нов. Григорьева, Гудермеса района «Кавказ» колхоза комсомольски организаце секретара нов. Асхабовас, комсомола Урус-Мартана райкома секретара нов. Джамбулатова, кхычар.

Пленума болх чакхбоаллаш къамаьлаш дир ВЛКСМ ЦК секретара нов. **С. Г. Арутюняна,** КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретара нов. **Х. Х. Бокова.**

Пленума шерра соцам тIайийцар КПСС XXIV съезда накъаделхаш республика комсомольцаштеи кагирхоштеи хьалхашка латтача декхарех.

Пленума балха юкъе дакъа лаьцар КПСС обкома хьалхарча секретара **С. С. Апряткина,** Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председателя **И. А. Алмазова.**

М. БОТОВ.

МЕХАНИЗАТОРИЙ СОВГIАТ

Пхе шера халкъа боахам дегIабоалабара хьакъехьарча парте Директивай проекте дегаш ура а оттадаь, хьинаре къахьегаш ба Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхоза механизатораш. Дийнйса ца къовсаш чуйина кийче еш ба уж ийслагIча пятилетка укх хьалхарча шера бIаьстанна.

— Еррига юртбоахама техника ханнахьа кийча хилар доккхача маIане да дIайийна культураш дика хьувкъийтара, — йоах совхоза керттерча инженера-коммуниста Гириев Закрече. Цудухьа оаха тхоай беррига низ тIабахийтаб техника тоаяра, къаьстта а трактораш ремонт яь сихаг'а йистеяхара.

— Ерригаш а пхиъ тракторни бригада я совхозе, — тIатох ремонтни мастерске заведующи волча Дударов Башира. — цар укх шера ремонт е езаш хиннарам 50 трактор яр. Царех ер февраль бутт юкъебахалехьа бокъонца тоаяь а яьккха дIаеттаяьй 39 трактор.

Юхейиса цхьайтта трактор мастерске латт. Царна чуйина ремонт еш ба механизатораш. ВIалла шеко яц 20-ча февралe совхоза еррига трактораш гота арайла кийча хургхилара.

Трактораштa ремонт еча эггара хьалха латт Кодзоев Асхьаба кулгалду бригада. Ерригача тракторашта ремонт яь а яьнна, кхаишка органически удобренеш дIакхухьаш ба бригада болхлой.

Бригадашкарча опыт кIезига йолча къонача механизаторашта даим новкъостал ду дукхача хана денз болх беш а говзагIа а болча механизатораша. Болх дика барца къаьстта белгалбаьннаб трактористаш Олигов Абукар, Янлиев Султан, Хучиев Заьлмаха, Гелисханов Ювсап, слесараш-на ладчикаш Кодзоев Жамалда, Беков Саламхан, иштта кхыбараш.

Хь. ГУВХО.

БЕРРИГА НИЗ— ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАРА

Укх шера хьалхарча кварталах пачхаьхалкхенга дулх, шура, фуаш дохкара план ханал хьалха кхоачашъергья, аьнна, декхар тIайийнад республика хьайбаш леладераша. ЦаI ах бетта баьча балха итогаша хьагойт вай районий дукхача фермашка соахкарчул дукхагIа шура йоаккхаши фуаш гулдеши долга.

16 февраль тIакхоачаш дIадахача шера цу хана ехка хинначул 29 процент шурен 20 процент фуаши дукхагIа дIаденнад Даьхенга.

Дикка дукхагIа йохк укх шера шура Грозненски, МалгIабика, Надтеречни, Наурски, Шелковской районаша. ХIанзле хьалхарча квартала план 60 процент кхоачашъяьй Грозненски, Надтеречни, Наурски районаша.

Фермай коллективаша цу тайпара толамаш даха аьттув баьннаб шоай резервах дикагIа пайда а эцаи тIагIертта къахьийгандаь. Колхозийи совхозийи фермай болхлой дикагIа гIулакх де баьннаб хьайбашта, дукхагIа доаттаду царна доакъар а.

Цу дерригне а йиш хилийтар доахангара йоаккха шура лакхье а республика ерригача районашка пачхаьалкхенга дукхагIа шура йохка а.

Дика дIадоладаьд пятилетка хьалхара шу республика коа тIара оалхазараш лелаераша а. Вай районашта юкъе эггара дукхагIа фуаш дохкача Грозненски района соахкарчул 37 процент лакхъяьй фуаш дохкара темпаш, хIьта квартальни план 53 процент кхоачашъяьй цар Урус-Мартана района 54 процент дукхагIа дохк хIанз фуаш. Шаьла района — 51 процент, Шелковской района — 45 процент, Гудермесски района—2,3-зза тIех.

Цунца цхьана республике дукха да тIехьадуса боахамаш а. Кхы а лоха я цар хьайбай продуктивность. Шерра къовсам боаккхабиц цар парте XXIV съезда сийна тIайийца социалистически декхараш кхоачашдера, шоай производстве йолча дукхача резервах бизза пайда эцац.

Хайра аьльяц шоай доахан продуктивность Ачхой - Мартана, Гудермесски, Наьсарен районашка. Фуаш дохкара план кхоачашъяра болх геттара во латт МалгIабика, Надтеречни, Наурски, Сунженски районашка.

Колхозийи совхозийи фермай къахьегамхой декхар да дегагара денга хьайбай коа тIарча оалхазарий продуктивность лакх а еш тIагIертта къахьега, тIаккха мара вIаштIехьдаргдац цар шоаш КПСС XXIV-ча съезда сийна тIайийца социалистически декхараш кхоачашде.

16 февраль хьатIакхоачаш республико пачхаьалкхенга хьайбай продукташ йохкара хьалхарча квартала план иштта кхоачашъю хьагойташ йола

СВОДКА

	I квартала план проценташца		
	хьайбаш	шура	фуаш
Ачхой-Мартана	42	50	43
Ведана	111	—	20
Грозненски	39	66	53
Гудермесски	20	44	34
МалгIабика	27	49	4
Надтеречни	40	66	3
Наьсарен	38	42	8
Наурски	29	50	35
Ножай-Юрта	76	—	26
Советски	65	—	2
Сунженски	34	51	37
Урус-Мартана	64	59	33
Шаьла	42	48	28
Шелковской	105	55	76
Еррига	44	55	44

ПРИАМУРСКИ МЕБЕЛЬ

Хабаровски края (Дальни Восток) къулбехьенерча йоккха йоацача Бинин яхача городерча хьу чакхйоахача заводах дIадахача пхе шера шеф а енна хьу чакхйоаха йоккха комбинат хиций.

Укхазара Дальни Востока городашка ух Амура гонахьарча хьунашкарча езача дахчех яь тайп-тайпара мебель. Дальни Востокерча гIирсаштеи хIьта иштта цхьайолча доазол дехьарча мехкаштеи кхухьийт къахьача эстех яь башха дика паркет: дукха ха йоацаш цун йоккха парти яхьийтай Монгольски Халкъа Республике. Японски фирмай цIерагIа дIахьежаю брус, херх хьекха яьккха хьу кхухьийт Кубе, Чехословаке, кхыча мехкашка.

ХIанз предприяте йиллай Дальни Востокерча дезача тайнаех йолча хьунах шоай тайпара мозаични сувенираш хьаю цех.

Евгений БУГАЕННО,
АПН корреспондент.

Яхь—толамий ларД

Дикача къахьегама толамашца чакхдаьккхар дIадаха шу «Горскнефта» мехкдаьттеи гази йоаккхача управлене коллективо. Ер шу кхы а шоай толамаш лакхдеш дIадоладаьд мехкдаьттахоша. Продукцена реализаци яра дIабахача январь бетта план 100,8 процент кхоачашйир цо. Планал совгIа реализаци яь продукци 67 эзар сома маьха я. 1970 шера январь бетта реализаци яьчул 459 эзар сома маьха дукхагIа я укх шера цу юкъа реализаци яь продукци. Валови продукци арахецара дIабахача бетта план 101,6 процент кхоачашъяьй управлене коллективо. Къахьегама овсарле планагIа лаьрхIачул 1,2 процент лакхъяьй, хIьта соахк январь бетта хинначул 14,7 процент лакхъеннай из.

Тха управлене январь бетта даьккха «Iаьржа дошув» 1970 шера цу бетта даьккхачул 23,1 эзар тонн дукхагIа хилар.

Шишег1а хьахиннадац уж къахьегама толамаш. Цуи керттера бахьан да къахьегам кхетамца вIаштIехьбаккхар. Управлене хIара участкера къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаьккхаб. Хьалхашка латта декхараш дизза кхоачашдара хьинар кхо ца деш къахьийгад управлене мехкдаьтта доахараша, инженерно - технически болхлоша. ДIабахача январь бетта план кхоачашйир цхьоалагIчея шоллагIчеи районни инженерно - диспетчерски служба ерригача бригадаша.

Уж толамаш доахача белгалбаьнна дика къахьийгад мехкдаьтта доахача оператораша Н. Заикина, Е. Мелихова, скважинашта капитальни ремонт еча оператора гIонча З. Байгириева, мехкдаьтта доахача мастера А. П. Чурилова, кхы дукххачар.

Шерра социалистически яхье яьннача «Горскнефть» НГДУ коллективо толамца кхоачашду КПСС XXIV-ча съезда сийна тIайийца социалистически декхараш.

Е. ИВАКИНА,
«Горскнефть» НГДУ планови отдела начальник.

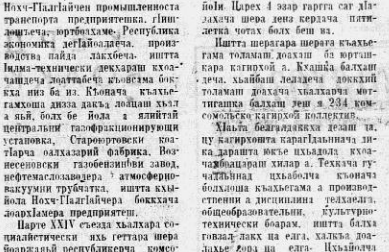

Грозненски, опытно-экспериментальни завода цехашта юкъе яьржача социалистически яхье укх шера хьалхара моттиг лелаеш я заготовительни участка коллектив. Товарни продукци арахецара дIабахача бетта задани 126,8 процент кхоачашъяьй цо. Планал совгIа арахийца продукци бIаьш сомни маьха я. Къахьегама овсарле лакхъяра задани 36,1 процент кхоачашъяьй. Укх бетта план а толамца кхоачашъю участка болхлоша. Хьинаре къахьегарца белгалбаьнна ба цига штамповщик Гацаев Мажит, резчик Мазгин Елей, кхыбараш.

СУРТА ТIА: болх беш ва штамповщик М. Гацаев.

И. Плиева сурт.

СИБАРЕГIАРЧА КЪОНАЧА ПЕРЕВОДЧИКИЙ ОЛИМПИАДА

СССР Iилмай Академе СибарегIарча отделене хIара шера школьникий массови физико-математически олимпиадаш ю. Цига котбаьннарш массаза а Новосибирски пачхаьалкхен университетерча физико - математически школа дешархой хул. ХIанз Новосибирски университета а халкъа образоване городской отдела а болхлой СибарегIа эггара хьалхара къонача переводчикий олимпиада кийчъеш ба.

Цо лерхI СибарегIарча школьникашта юкъера кхыча мехкий метташ Iомадара талант йолаш е царца безам болаш бараш хьагучабаха.

Олимпиада ши тур я. Iилма-популярни художественнии тексташ хержаш эрсий метталара английски меттала а английски метталара эрсий меттала а яхара. Безам бараштa яла поэтически производенеш а я.

Шин туре котбаьннараштa дипломаш тергья, «Переводашкара кердадар» яхача новосибирски литературни семинара юкъе даим дакъа лоацаш хургба уж, университете деша бахара аьттув дукхагIа хургба цар.

Эггара хьалха яхье баргба Новосибирскера школьникаш (8—10 классаш). Цул тIехьагIа лерхI ерригача СибарегIара олимпиада е. СибарегIарча кагийча къамий меттала кхыча къамий метталел кхыча къамий метталара цу кагийча къамий метталеи переводаш цун программана юкъе яхьа.

НОНИЛА ЯМПОЛЬСКАЯ,
АПН корреспондент.

ЛАЬТТАН ЧЕНАШ ТЕХКАРАШ

Хьинаре къахьегаш болча наха юкъе яр ма дий аьнна дукха белгалбаха хIама доацаш нах нийслу моллагIча коллективе. Цар шоай дего хьеххача тайпара цIенеи диззаи кхоачашду шоашта тIадилла гIулакх. Уж ба-кх хьинаре къа а хьегаш шоай новкъосташта хьоккхам телараш. Царех дукхагIбараш ба дукххача шерашка хьинаре къа а хьегаш шоай балха тIа йоккха опыт йолаш. Цудухьа цар къахьегаш йола участкаш массаза а тешаме хул. Мехкдаьтта тоахкараша цу цахах оал коллектива дог да аьле. Царех цаI ва бурув тохара балхий Карабулакски управленера бурувдеттарий гIонча Рассоха Степан Антонович. Башха-дика лаьттан ченаш техкар аьле лоацца характеристика лу цунна управлене кулгалхоша. С. А. Рассоха — Октябра нийсархо ва. Цудухьа доккхал а деш цIи йоакх цо ше ваьча 1917 шера.

Бера ханара шераш чIоагIа хала хиннад цун. ХIьта цун дай ахархой хиннаб. Эггара хьалхарчарца, аьлча 1929 шера колхозе дIачубахар ахкар дезал. Полтавщинерча цу колхозах цу хана оалар «Нове життя» аьле. Цу дешай маIан да керда вахар яхилга. Къеча наха, боккъелдар аьлча, кердача вахара хьалхара юхьиг яр из. Цу халача шерашка, Степана 11 шу мара ца дизача хана, цIаьхха цамогаш а хинна кхелхар цун даи нанеи. Даи нанеи довцаш виса кIаьнк зIамига воллашехь болх бе волалу колхозе. ЦIаккха лагара далац Степан Антонович 1934 шу, хIана аьлча цу шера духхьашха кхаьчар трактораш. Цох лоархIамеи доккхеи хIама хилар колхозхой вахаре. Кердача техникана дика оахар лаьтта. Трактора тIа прицепщикалла вахалпа сатенаар Степан Антоновича. Ши шу даьккхар цо цига болх беш. Цул тIехьагIа трактористалла болх бе волавелар из. ЦIаккха ца хиннача тайпара боккха кхаъ хилар сона трактора ко бе а делла со болх бе волавелча, яхаш дувц цо хIанз. Дийнахь а бус а болх бе безаш моттигаш нийслора. Массехк сахьата мара наб ца еш болх бора цо ший тракторaца. Халонаш ла Iемавар из.

Болх беш дола шераш сиха дIаухар. 1939 шера Советски Эскаре гIулакх де вода Степан Антонович. Юххьанца эскаре гIулакх деш, хул Дальни Востокерча Биробиджан яхача городе. Хьалхарча хана гIишлошъер волаш болх беш хул из. Цу хана из болх шортта бар. Доазон йистерча районашка тIема сооруженеш хьалъеш бар нов. Рассохаи цун новкъостийи.

Ший декхараш диззаи цIенеи кхоачаш а деш лоархIаме объекташ хьалъеча хьинаре къахьегарца белгалваларах из хьожаву полкови школе. Ах шу доаллашехьа школа дика чакх а йоаккхаш сержант хул цох. Ше гIулакх деш хиннача частe юхавоагIа Степан Антонович. 1941 шу доладеннача хана Дальни Востокера малхбузен доазон йисте уллача Белосток яхача городе эскаре гIулакх де вохийт из. Сатийна яцар цу хана малхбузен доазув долча. Польша дIа а лаьца вай мехкаца тIом бара кийчо еш бар фашисташ.

1941 шера 22 июнь. Фашистски гIаьрахошта эггара хьалха духьалъэттарашца вар Рассоха Степан а. МоастагIчун низ толаш, тIом а беш Белосток йита а йита, Могилеве юха тIехьашка дала дийзар. Цига а дукха духьала ловттадаладар. Березина яхача хих сехьадовла дийзар. Дукха а бола Степана новкъостий цу хи сехьа ца бовлалуш, моастагIчо легабир. Ший хул хулача тайпара моастагIчоа духьала тIом а беш Смоленске кхаьчар Степан Антонович.

Из ха чIоагIа бехктоккхамеи кхерамеи яр. МоастагIа вай Даьхен столицана Москвана тIавIерташ вар.

Укхаза, Смоленске, Степанах пулемëтни ротерча взвода командира гIонча вир. Август бутт болалуш хиннача цхьан атаке мина гарг кхийтта чов а яь Железноводскерча госпитале вахийтар из.

Госпиталера ваьнна фронте юхакхаьчача 85 морской бригаде хьожаву Степан Антонович. 1942 шу, керда шу доладуча бус фашисташа дIалаьца хиннача Феодоси яхача городе лоассялаьча морской бригаде хьожаву Степан Антонович. меттахьа теха цу городера лаьлар моастагIа.

1942 шера май бетта Керчи яхача города тIагIертар немций. Укхаза города тIайоагIача танкай колоннера цхьа танк гранатай «цIов» кIалкхесса йохайир, цу чура дов де болабенна бар моастагIий, довгора смесь чуйола шуша теха лотайир танк. Цул тIехьагIа массехк ди дьынача гIолла аьрда кулга чов а хиния госпитале вохийт Степан Антонович.

Госпиталера строевой а воацаш, Новороссийскерча артбое припасай склада кладовщик волаш, укхан дехарах юха а фронте вайт яр. Эггара тIема эшпача ший кхераме мухь а нийе цхьан участкера шоллагIчахьа а воагIаш лелаш вар строевой воаца кладовщик. Цу тайпарча цхьан рейсе моастагIчун йоккха топ кхийтта укхо дIамел хьо снаряд а автомашина а яьккха, шофер а вуыш хала чов хиле вус Степан Рассоха. Цигара Ереванерча госпитале дарба дейташ, човнаш ерзаеш кхо бутт боаккх укхо. Цул тIехьагIа строевой а волаш ше хиннача 85 морской бригаде юхавоагIа. Танкашта духьала еттача топий взвода командира гIонча хул цунах.

1943 шера февраль бутт болалуш фашисташа дIалаьцача Новороссийске лоассалаьча десантаца вар Степан Антонович. Десант доладаьча кемаштеи, катераштеи кIиръяь йоккхий топаши пулеметаши этташ бар моастагIий. Бомба кIалтIаьккха уллача къаьнача ДРТ-а бетонни чхара тIехьашкара вай кемашта дов деш хинна моастагIчун пулемет танкашта етта топ а техе соцаe аьттув боал укхан. бакъда аьрда баламах топ а кхийте яр вож. Май бутт хиллалца госпитале хул. Цул тIехьагIа эскаре строевой гIулакх де мога ца веш. эскарера демобилизаци ю.

Мичахьа гIоргва? — из хаттар отт Степан Антоновича хьалхашка. Укхан нана-Полтавщина моастагIчун кога кIал ма йоалий. Ший новкъостаца Ташкенте чода. Цул тIехьагIа — Чимкенте, Александровски станице колхоза хьеса бешамаш лораеш хьахо хул.

1944 шера юха а эскаре воагIа яр. Алма-Ате вIашагIйоаллаш йолча 75-ча тIема-наькъий отряде хьожаву. Станковой пулеметий отделене командир ву Степан Рассохах. Дукха ха ялалехьа Иране Советски доазонгара Казвина яхача городе кхачналча цикъ буллаш хул укхан отряд. 1945 шера январь бетта юха цIа а баьхке ГуржегIа бода никъ тоабеш хул. Цул тIехьагIа г. Орджоникидзе, Карабулакерча Кирова цIерагIча колхозе трактористалла болх беш а хиле 1948 шера денз мехкдаьттахо волаш хьавоагIа С. А. Рассоха.

Эггара хьалха слесарь - вышкомонтажник волаш балха отт. Ши шу доаллаше 1948 шера май бетта буровой болхло хул цунах. Из болх беш хул «Малгобекнефта» геологоразведочни контора Заманкулерча участке. 1950 шера 1 апреле денз бурув деттачун гIонча волаш хьавоагIа Степан Антонович. ХIаранеяа хов мехкдаьтта лехачун болх аттачарех боацилга. Iай, аьхки, дийнахь, бус лайх, догIагIа саца йиш йоацаш, даим беш хила безаш ба из. ХIьта цу халача балха тIа бурув деттачун гIонча волаш 22 шера болх бар доккха хьинар, денал да.

— Степан Антоновича балхага хьежача ховргда, — дувц Социалистически Къахьегама Турпале А. Д. Катасонова. — балхапарча безамо моллагIа а хало эшаергхилар. Боккха хьоккхам ба цун болх мехкдаьтта лехаш балхаш дечарна, балха халонах хьаьхкка, балха моттиг а професси а хувца дагалаьцачарна.

Дика зе а зуш хьежача холу Степан Антоновича ший болх безаш, бовзаш хилар: сихлуш, ка етташ воацаш, саббарагIа, цунна цхьана хIара маьже, хьаэца Iоюлла хIама совленагIа дIа-хьа верзар доацаш йижа, леста лелаю. ВIалла а цо низ тIабахийтац, аьнна, хеталургда. Бакъда, хIара цо хьоаю маьже йизза расчет йолаш, хоалам боллаш хул. Цунна бIарахьежача моллагIчун а безам тIабода из болх бе. Массане кхетале гарма лой 22 шера цунах бурув деттар хила а йиш хилар. Бакъда Степан Антонович ший болх бовзаш, бурув деттачун гIонча волаш ше беча балхах беркат дикагIа доалаш къахьегилга кхетадаьва. Вешта эшшача хана бурув деттачун болх а бу, моттиг нийсьелча лебедка тIара болх а дика бу цо.

Мехкдаьтта лохаш бурув детташ бу болх хала, чоалхане ба. Боккхача лоархIаме да укхаза болх бу моттиг цIена, цхьалхло йолаш хилар. Цу гIулакха сего хьалхадаккха дезаш ван Степан Антонович. Цо болх бу моттиг даим цхьалхле йолаш, цIена хул ХIара кечал, оатхал ше ший моттиге дIанийсий яда.

— МоллагIча коллективе а «юкъара» аьнна кхетадеш а тIехьагIа де кхуврга яхаш тIехьатетташ а дола балхаш Степан Антоновича ше дIадола а дийя цакхдоах, — дувц буровой начальника С. И. Михайлова. — Из оамал цунгара дIаэц коллективапарча берригача болхлоша, дIайоаржаю шоаш дIа мел кхаьчача. Доккха да Рассоха ший дукххача шерашка Iоаль практически опыт балхацара безам камаьрша кагирхошта дIалуш хиларах доала беркат. Дукха ба хIанз Степан Антоновича бурув деттачун гIончалла болх бе Iомабаь, балха говзал лакхъеш новкъостал даь. коллективизма уйла чуйоассаяь болхлой.

Масала, соахк аьхки балха вера Лейман Леонид. Буровой беча балхах цхьаккха хIама кхетадеш вацар из. Ах шу далалехьа берригача балхах кхета а ваь ялхлагIча болхлой разряда экзамен яла кийчвир из Степан Антоновича, Л. Лейман хIанз 11-ча разрядагIа болх беш ва.

Дагара варгвап Рассоха буровой практикагIа хиннача Вьетнамерча къонача специалисташта. Дии бийсеи ца къовсаш бокъонца дIайовзийтар цо къонача специалисташта производственни практика. Кхетабир теоре доацаш а практически балха тIа нийсдала гарлуча гIулакхех.

Степан Рассоха болх беш йолча «1003-Алханчурт» яхача буровой вахте тайп-тайпарча къамех, хаина цхьатарра боацаш нах ба. Масала, бурув деттар Иван Черепов, лаборантка Анна Капустина — эрсий, бурув деттачун гIонча Дарбеков Хаматхан — гIалгIа, Леонид Лейман — немци, Степан Рассоха — украинец ва. Вахта бригаде хинна а ца Iеш. Карабулаке бурув деттара балхий конторе а дика лоархIаш я. Цу къаьстта дика гешал ду цу вахтерча кхаь сага (Степан Антонович а волаш) лакхара правительственни совгIаташ хьожадаь хиларо а.

Бригада ханал хьалха кхоачашйир пятилетка. Цу шерашка 16265 метр бурув техад цо. Дика дIаболабаь шоай болх кердача пятилеткагIа а январь бетта планагIа 300 метр кIоарга бурув тоха дезача 387 метр кIоаргдаьд. ХIанз тешшаме ала йиш я КПСС XXIV-гIа съезда сийна тIайийца социалистически декхараши квартальни плани съезд хьаелла ди тIакхоачаш кхоачашъергхилар.

Юкъера лаьрхIача Карабулакски управлене гIоллачул тIех да бригадера технико - экономически ховкхамеш. Боккха кхаъ хилар укхаза хьалха латтача бурув деттарий бригадай опыт дIайоаржаярах болча КПСС ЦК соцамах.

— КПСС Соцам тIа маяххара, — дувц Карабулакски бурув деттара балхий управлене парткома секретара А. И. Ткачева. — С. Михайлова буровой бригада балха опыт дIа-хьа йоаржае лаьрхIад оаха. Цу гIулакха лаьрххIа арахецаргда брошюра. Цу тIа дувцаргда бригаде къахьегача нахах, къаьстта Степан Антоновичах.

Цунах дувца а доагIа.

Степан Антоновича дакъа лаьцад СССР эггара хьалха зIамига габаритни скважина йоаккхача Карабулак — Ачалкхе, Заманкул — Серноводск яхача майдашкара эггара хьалха гIерчеи кIаларчеи мелови гIоаиашкара мехкдаьтта хьадийллача ветеранех цаI ва из. Бурув тохача балха юкъейоалаеш мел йола техника, технологе кердадар цун кулгашка гIолла хиннад.

Дукха ха я Степан Антонович Рассоха коммунистически къахьегама цIи лелаю. Общественни вахаре хьинаре дакъа лоац цо. ХIанз халкъа тIахьожамхо ва коммунист Рассоха. Халланза ший политически кхетам лакхбеш ва. Партпроса сете а коммунистически къахьегама школе а дешаш ва.

Дика производственник хина а ца Iеш, дезаяа дика да а ва Степан Антонович. Цун сесаг Полина Сергеевна «Сунжанефть» НГДУ ОРС-а экспедитор я. Даь лерргагIа болхлой классаца боагIа къонгаш. ЗIамагIвола Алексей Грозненски ПТУ-1 яьккха заьмав, хIьта воккхагIвола Михаил эскарера цIа кхаччарца Карабулакски заводе компрессовщикалла болх бе волавенная. ЙоI Таисия Карабулакски газобензинови заводе кийчача продукце лаборантка-замерщицалла болх беш я.

А. БАКАЛЮК.

«СЕРДАЛО»

2-гIа оагI. 20 февраль, 1971 шу.

Ачхой - Мартана районан «Орджоникидзевский» яхача совхозера механизаторш чуйнна хургболча хьуькъама лаьтта кийчдеш ба. Укхаза баьцадаараш дӀаде лаьрхӀача лаьтта кхо тӀаувзаш лафеташ тӀехьа а йолаш 4 «Беларусь» я. Цу виъ трактористах эгтара дукхагӀа рейсаш еш вар Мугуциев Бауди ва. ХӀинзле из 700 тонн кхо кхашка диллад цо. Цул дукха тӀехьависац Матаев СайтӀали.

СУРТА ТӀА: Б. Мугуциев.

С. Ханиева сурт.

ШОЛЛАГӀЧА КВАРТАЛА ЧОТАХ

ДӀадахача шера дукха кхоачамбоацараш нийсделар Гудермесски «Дружба» совхоза кхаш леладерий балхаца. Из бахьан долаш планагӀа дохка дезаш хиина дукха ялаташ пачхаьалкхенга дӀа ца кхоачаш дисар.

Укх шера боахама экономика чӀоагӀъяра, хӀара гектара хьувкъам лакхбара бола къовсам совхк гурахь дениз дӀаболабаьб совхоза къахьегамхоша. Гурахь дӀадийнача 2,5 эзар совгӀа гектарах 2 эзарие тӀа тайп-тайпара минеральни удобренеш тайсай хӀанз товсаш а я. Совхоза кхашка моттигера удобренеш йохкаш ба Байдаков Николай Васильевич керте латтача № 2 йолча тракторно-кхаш леладерий бригада механизаторш. ХӀара дийнахь фермашкара кхай тӀа кхо дӀакхуьаш 6—8 трактор хул. Овсаре къахьег механизаторашш. Кхаь отделене лаьтташ хьаьндаь а баьнна, хӀана цхьоалагӀча отделене кхай тӀа баьннаб уж.

Совхоза ерригача отделенешка механизатораш Ӏана дешаш ба. 40—50 сахьата лаьрхӀа я занятеш. ЛадувгӀараштa лекцеш еш совхоза керттерча агронома И. П. Молостова, директора нов. Жуковске агронома нов. Ульяновас, отделене агронома А. Сайдова, кхыча керттерча специалисташа. ПиьлагӀча отделене хӀанзлехьа чакхьяьннай занятеш. ЧӀоагӀа накъадаргда кхаш леладерашта шоаш цу курсашка Ӏомадаьр.

Парте XXIV съезда къахьегама толамаща накъабахара ерригa тракторашш а, тӀехьтосса инвентарь а 25 феврале ремонт яь дӀаоттае деш деннадар совхоза механизаторашеи ремонтникашеи. Миштa лел из гӀулакх?

Делкъийна салоӀача хана вера со совхоза мастерске. СалаӀа ха чакхъяла итт-пхийтта минут йисача хана юха шоай балхах белар берригa ремонтникаш. Слесарни цехе трактора оатхал тоаеш воаллар цхьа механизатор.

— Тха гӀорваьна тракторно-кхаш леладерий бригада керте латтa механизатор нов. Ракша ва из, — йоах совхоза керттерча — инженера Ильяв Василий Георгиевича. — Цо хьинарс лакъа лоац техника тоаеча а. ХӀанзлехьа бригада итт трактор тоаяь ваьннав нов. Ракша шийн механизатораща.

Нийса вӀаштӀехьбаьккхаб техникана ремонт яра болх. ХӀара тракторист шишийн трактор тоаеш ва, хӀаьта эшшача минуте цуна гӀо ду совхоза ремонтникаша.

Дукха ба шоай болх дика бовзаш безаш бола ремонтникаш а. Масала, совхоза коллективо чӀоагӀа лоархӀаш ва токарь Ульянов Михаил. Цхьан дийнахь тӀера ца воалаш къахьег цо техникана ремонт еча. ХӀара дийнахь шийн производственни задани 130—140 процент кхоачашъю Михаила. Шоай заданеш тӀехкхоачашъю электросварщика Султанов Хамидеи, дьшкхьара Портнягин Иванеи.

— ДӀадахача шера йиьлагӀчеи укх шера цхьоалагӀчеи кварталашка 20 трактор тоаса езаш дар тхо, — йоах мастерске заведующе Демченко Василе. тоаяь тракторашш хьайяьча комиссе увттаяь акташ сога хьа а кхувдаеш. — бакъда, тоаяьраш 21 я. Цул совгӀа цхьа комбайн а тоаяй. Нохараш, сеялкаш, культивятораш, ишттa кхыйола тӀехьтосса инвентарь а тоаяь дӀаоттаяй цхьа кӀира хьалха. Иштта дика балха ка а йолаш, шоллагӀча квартала чотах къахьегаш ба совхоза ремонтникаши механизаторaши. ПланагӀа шоллагӀча квартале тоае лиьрхӀа ялат чуйиду техника а 30 марте тоаяь яьккха, лаьрхӀад цар.

Т. ТАРХАНОВ.

БЕРИЙ ДОТТАГӀА

Ханал хьалха кӀайбеннача керттага, юхь тӀа хобаденнача цӀекага хьежача шишегӀа дагайос уйла: «Атта хиннадац шоэзткъе пхенера яьннача кхалсага вахар».

...ХӀара сага шийн хул вахара наькъацара уйла, лостам. Шийн уйла яр барайтта шу даьннача йиӀий Ленай а. Боккхача безамца Харьковски Медицински институте деша яхар 1940 шера. Бакъда дагалаьттар кхоачашде вӀаштӀехьдаланзар. Тӏехдика дешаш шоллагӀча курса дӀачуяьнначул тӀехьагӀа йита йийзар институт. Болабеннабар сийлахь - боккха Даьй-мехка тӀом, хӀаьта цӀагӀа цхьа наьна мара саг а вацар. Фронта эшар лораш, медсестраш, санитаркаш. ШоллагӀча курсе мара дӀачуяланза хиннача йиӀийна ховргдацар лорал леладе. Цхьабакъда санитарка-м шийн лоӀамагӀа яхар комсомолка 1941-ча шера. Крымски полевой госпитала коллективаца дӀа а кхийтта, Кавказера дӀайолаенна Берлине кхаьчар.

— Фу дисар бӀарга ца гуш, — ела къийжа юхь цӀимхара йийрзар Елена Ивановнай. Даьймохк моастагӀех лорабеш хала човнаш а хинна кӀалабиса нах Ӏоажала карара мукъабаха низ дӀа ца кхоачаш тоха са доацаш новкъа дар, дог Ӏувдар, тоъацар бӀаргех Ӏоаха хий.

Коталон новкъа яьлча дениз Елена Ивановнас шийн дегӀа са ца кходеш наха дарба даь хилар гуш да. Из бакъду цуна тийннача дукхача доккхийча тӀема совгӀаташа. «Кавказ лораярах», «Кенигсберг яккхарах», «Берлин яккхарах». Кхы а дукха да уж. Цу совгӀаташа хьахьокх санитаркай вахара тӀема шерашка мел хинна лоархӀамегӀа йола эпизодаш.

...Чакхбаьлар тӀом. Берлинера Даьй-мехка цӀабийрзар советски тӀемахой. Царна яр Елена Ивановна а.

Даьхенна дукха эшар. Лораш, хьехархой, инженераш. Шийн цхьайикъ хьалаца безаш яр Лена а.

— Боккха безам бар тӀема шерашка човнех рах берзабеш санна, маьршача вахаре нах уйахцӀена хулийтаргболча наькъ тӀа яла. Цул совгӀа из йиӀий дукхача хана дениз дагалаьттар а дар. Бакъда, хӀанз, мехка чура хьалаш кхы а халагӀа долча хана, кхоачашде вӀаштӀехьдаланзар комсомолка шийн дагардар. Къаенна наьна мара саг вацар цӀегӀа. Из дӀа а кхесса кхыча городе деша гӀолга дацар. ХӀаьта деша дезар. Цу ханара дерригa дагадоха гӀерташ санна цхьан хӀаман бӀарг тӀаэтта дувц Елена Ивановнас.

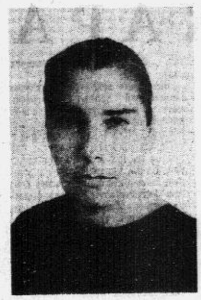

1965-шера Грознерча педагогически института филологически факультете деша яхар Лена. Цу шера парте а яхар. Шийца деша баьгӀараштa юкъера белгала яцар. Деша а дукхагӀа долча дисциплинаех кхычар санна дешар. Бакъда эрсий мотт! Цунцара безам боккха бар. Дезаделар литература а. Институт чакхйоаккхаш зӀамига йолча хана дениз хьехархо хила шийн дага хилча санна, дукха дезар цунна хӀаьз ше дӀадоладу лоархӀаме гӀулакх. Хьехархо! Мел дукха да цун «кара». Цох тийша да бера ховргдар.

Институт чакхъяьккхачул тӀехьагӀа, шийна еннача направленегӀа хӀанз Шелковской районерча Каргалинская станицерча юкъерча школе болх бе йолелар къона хьехархо. Теоретически знанеш кӀоарга яле а опыт яцар. Цудухьа боккха пайда, баьлар цунна диъ шера цу школе болх барах.

Иштта болх баьчул тӀехьагӀа юха а Грозне ера Елена Ивановна. Болх дӀахо болабир — № 43 йолча школе. Кердача коллективаца, дешархоща айхха бувзам оттабара дукха ха эшанзар. Дика тӀанйцар болх дукха безаш йола хьехархо цига а. Итт шера вӀаштта цу школе болх барах йоккха опыт Ӏоайир. Из бакъдеш дукха да. Дале а царех керттердар да школа дешархоех хӀараненa шишийн дикъ лаха новкъостал дар. ХӀаьта шийн никъ лаха новкъостал даьча хьехархочуцара бувзам цӀаккха а хоадабергбац дешархоша. Уж санна бараш дукха ба Елена Ивановний вахаре, къаьстта тӀеххьарча хана. Царех цаӀ я хӀанз № 54 йолча школе болх беш йола Ермакова Евгения Ивановна.

— Итт класс чакхъяккхалца дӀахо мичахьа дешаргда къоастам баьбацар аз, школьни дисциплинашта юкъе немций мотт дукха безаш йоллаше а. Цхьан дийнахь Елена Ивановнайца къамьл хилар. ХӀанз, шоана ма харра, институт чакх а яьккха немций мотт хьехаш я со. ЦӀаккха а дицлургдац, хьехархочо сайна даь гӀулакх. Из дица дала лоархӀ аз сай хьехархочо сайна денна хьаькъал, хӀанз сай дешархошта дӀаела вӀаштӀехьдаларах, — дувц Евгения Ивановнас.

ПхелагӀа шу да Елена Ивановна № 54 йолча школе болх беш йола. «Дешархощара бувзам, царца леладу гӀулакхаш (хьехарал совгӀа) шу массаза дала кӀоаргду, шерлу. Дале а цунна ха тоъ общественни болх, дӀабахьа. Цу школе болх беча пхе шера вӀаштта школа эрсий меттай литературан методически объединенена кулгалдеш я из. Педагогически Ӏилман, хьалха латтача опыта карагӀдаьннар бӀаргкъайла дисац цунна: ХӀаьта цу дисциплинашта спорно - хьокхама школа я № 54 яр. Къаьстта дика вӀаштӀехьдоал цун шийн урокашка дешархошта кӀоарга знанеш ялара наькъаш лаха. Цох дувц школа дешара даькъа заведующая йолча Тицкая Раиса Федоровнас:

— Завуча хиларга хьежжа каст-каста хул со Елена Ивановнай урокашка а. Бакъда, даккха гӀалат хилац урока методиках, цул совгӀа сона сайна а боккха пайда хул цох. Сийлац хьехархо, сахьата тӀа хьежаш, ха ца тоъар кхераш. Ше хьаьхаьшка оттадаьча дехкарга методично кхоач из. Цудухьа хӀара урок дешархошта сакъердаме я. Дукха довз царна кердадар.

Дукха болх бу школе бераштa тӀема - патриотически кхетам луш а. Цу гӀулакха а юстара латтац Елена Ивановна. Школа шийн тайпара музей хиннача кабинете хьалтехача гражданский, сийлахь - боккха даймехка тӀем тӀа дакъа лийцарий сурташтa юкъе да цун сурт а. ЦӀаккха а йисац из дешархошта дувца хӀама доацаш, тӀема шерашка бӀаргадайнар дувц, тӀема ханара кьхаташ деш.

Иштта да хьехархочун сийрда вахар. Сагота хила езац цун дешархой эздийча гӀулакхех ше яргъя, аьнна.

М. РАШИДОВ.

СУРТА ТӀА: хьехархо Е. И. Кривогуз.

И. Плиева сурт.

Вай мехка гӀолла

ТЭБУКА ДОККХА МЕХКДАЬТТА

УХТА (Коми АССР). 9 февраль (ТАСС корр. В. Лебедев). Гаьнарча Къилбаседехьарча мехкдаьтта хьарсамах хьадеттaлу тоатолаш тӀа - тӀа дукхагӀа хул, хӀаьта нарех эгтара доккхагӀдараш Тэбука промыслашкара Ӏодалалу. Тэбукски мехдаьттен гази доахача управлене коллективо тахан Ухте дӀаяхьийтар пранал совгӀа укх шера даьккхача хоачача доагора итт эзарлагӀа тонн. Мехкдаьттахоша парте XXIV-ча съезда сийна тӀайийца доккхий социалистически дехкараш толаме кхоачашдеш да.

ДӀадахача пхе шера управлене болх беча хӀара сага юкъера лоархӀаш даьккха мехкдаьтта шера ши эзар тонн дукхагӀа хиннад. Шерарча масштабаща юкъеххиьай автоматикеи телемеханикеи, скважинаштен мехкдаьтта гулдеча пункташтен дистанционни управлени елга. Мехкдаьтта телача тӀоана воздействи яра керда способ юкъейоалаяьй дукха ха йоаппаш — кӀоаргга Ӏочуяхийта шийн тайпара торпеда эккхийтар.

ОАЛХАЗАРИИ БАТАРЕЯШ

ОРЕЛ. (ТАСС). Оалхазараш чудоахкаду оагилгий батарея хьаяьй Орловски болата прокатни заводе. ХӀанзалца хиннарел дикка гӀойленагӀа я цун конструкци: цунга металл кӀезигагӀа доа. из вӀашагӀйоллаш дукха къахьега дезац. цу чу доахкача оалхазаршта гӀулакх деш аттагӀа да. Электромотораша болх бе йолайолийт ерригa механизмаш — доакъар дехкарташ, хий мелдергаш, оагилгаш цӀендергаш. ХӀара батарей чу 700 совгӀа кӀориг хож.

МАССА ЛЕЛА НУХ

ОДЕССА. (ТАСС). ПЛН - 5 - 35 яха керда пхи корпус йола масса лела нух хьадаьд Октябрьски революце цӀерагӀча юртбоахама машинашъеча Одесски заводе. «Т-150» яхача трактораца болх байта лаьрхӀа да из, сахьата 11—13 километр сиха обработка юлургья цунга лаьттанна. ХӀанзарча нохарашка юлучул йиъ - пхиъ километр дукхагӀа я из.

Подмосковье йиллай фирма. Йол хьокха техника арахеца Ухтомски цӀерагӀйола завод цув керттера предприяти а хинна дӀаэттай. Иштта фирмана юкъеяхай юртбоахама машинашъю Климовски заводи пластмассови хӀамашъю Успенски опытно-экспериментальни заводи.

ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОШТА...

«Сельские зори» яхача зональни журнала аргӀанарча февральски номер тӀа дукха я кхаш леладерийн фермай болхлойи хьалха латтача опытах язъяь материалаш.

Журнала передовой статья парте XXIV съезда хетаяь я. Цу тӀа дувц колхозхошеи фермай болхлошеи юбилейни шереи цу съезда сийнеи тӀайийца декхараш кхоачаш миштa ду.

«XXIV съезда накъадолхаш» яхачá рубрикана кӀала кепатехай, «Техника кхочамаши резерваши» яха статья. Цун автор РСФСР юрта боахама министра заместитель И. Морозов ва. Дукха факташи цифраши кхувлаш юртбоахама производства механизаци елга Российски Федераце колхозашкеи совхозашкеи миштa чакхдоаккхаш да хьахьокх цо.

Дагестанеи Нохч - ГӀалгӀайи республикай кхаш леладерашта пайдане хургья «Керттера теркам клат кхедараи» «КӀи каца новкъостийн» яха статьяш. Хьалха латтача боахамаша тӀехьабусачарна лоаттадеча новкъосталах, шийн лоалахой лакха хьувкъам кхебе Ӏомабаьча Краснодарски краерча Ленина цӀерагӀча колхоза бригадирах Социалистически къахьегама Турпалах М. Клепиковах дувц цу материалаш тӀа.

Свекловодаша даьхача толамех лаьца материалаш а я журнала тӀа.

Хьайбаш леладерашта йийшача пайдане хургья Нохч - ГӀалгӀай юртбоахама опытни станце йоккхагӀйолча сотрудника А. Ломакинас язъяь «Чуоттадаь хьайбаш кхабара ха лоацъю» яха статья. Авторо дувц тайп-тайпарча фух йолча хьакхарчашта скрещивани еш яьча опыта цар продуктивность лакхъеш йолга хьахьекхалга.

Безам тӀабодаш я Дагестански АССР Ахтынски юртбоахама опытни станце директора А. Букарова язъяь «Керттера декхар кхоачашдеш» яха статья. Хьайбай продуктивность лакхъяраи хьайбай боахама рентабельность айяраи йолча резервех пайда эцара фу де деза дувц цо.

«Эрозене духьалара мероприятеш — Ӏилман ларда тӀа» яхача рубрикана кӀала я массехк материал. Эрозена духьала къовсам лоаттабечар Ӏоаьвча опытах, колхозийи совхозийи лаьтташ михеи иштта кхыча тайпарча эрозехи лоралара хетаяь я уж материалаш.

Журнало даьча хаттараштa жоп а луш толлашагӀболча юртарча къахьегамхоша яь выступленеш я февральски номер тӀа. Царех цаӀ ва Ленина орден лелаеча «Шелковский» племсовхоза боккхагӀвола жа Ӏу Эсмухамбетов Наурди.

Комсийи сомеи бешамаш лелераша йийшача бакъахьа хургья цар де дезача сезонни балхех лаьца ю консультацеш. «Къахьегама законодательстве долча кердачох» лаьца консультаци а я журнала тӀа.

С. ЧЕРВОНЫЙ.

Уралера дукха бахараш

Бахаш дукха ханаш йоаха СССР чах бувца болабича, массаза а яхар мо, Кавказ хьоахаю. Цхьабакъда, бӀаь шерал тӀех ха йола нах кӀезига бац мехка кхыча районашка, цу даькъе Урале а.

Пермски областа Осински районе яхаш я Уралера къаьнагӀа йола колхозница Матрена Патракова. Цун 100 шу даьннад. Ше мел ваккха ха шоай Каменка яхача юрта яхаш яьккхай цо. Матренай бархӀ бер хиннад, царех пхиъ юхедисад. Цхьа воӀ вийнав шоаъткъеи итт шу хьалха граждански тӀем тӀа. Советски Ӏаьдал оттадара тӀом беш волча хана. Вокх шинне шоай синош дӀаденнад 1941—1945 шерашкарча Сийлахь-боккхача Даьй-мехка тӀем тӀа гитлеровски захватчикашца тӀемаш деш. Из эггара хьалхарчарца колхозе яхай шийн шоаъткъеи итт шу а даьнна, кховзткъалагӀа шераш доладеннача хана. Матрена Патракова хӀанз бокъо а йолаш салоӀаш я, цунна колхозни пенси тӀа. ХӀанз а дика лелалуш, кадай йолча цо иокхараштa Ӏунал ду, шийн беша тӀа къахьег. Ше ахаш дукха ха яккхаро къайле ювцилга шийгара дийхача цо оал:

— Къахьегам. ХӀаьта бера хана деиз со тӀера йола модз а хила мег.

Укхазарча моттигий «патриарх» лоархӀаш ва колхозхо хинна Куеджински района Викбарда яхача юртара Ефстифчий Патраков. Цун 113 шу да. ХӀаьта Малхбузен Урала юрташка бахаш бола берригa а бӀаьра баьнна нах веэткъа сагарга ба.

Инна ГЛАДКОВСКАЯ.

(АПН).

КЕРДА ДОККХА КЕМА

Николаевски кемаш деча заводе хьае-кийчъеш я тӀера мухь а тӀехьа эзача 19.000 тонн еза «Берингов пролив» яха транспортни рефрижератор. Из эзар тонн хӀака яц аьнна езагӀа я эггара толашагӀа йолча «Иван Франко», «Александр Пушкин» яхача тайпаех йолча лайнерел. Дунен океанера чкъаьрий доахача советски флота гӀулакх де лаьрхӀа я из.

Рефрижератора трюмашка чухож бархӀ эзар тонна совгӀа чкъаьрийн 640 тонн чкъаьрий хьоари. Из мухь шозза совгӀа дукхагӀа ба хӀанз чкъаьрий доахараша леладеча кемаш тӀа хошачул.

Кердача рефрижератора машинни установка комплексни автоматизаци яь хургья. Цуния управлени юлургья цхьан дежурни механикага. Электропогрузчикийи подоний - контейнерийи новкъосталца Ӏалаьмате чӀоагӀа механизаци ергья мухваш тӀадуттара - доассадара бахашта. Цу гӀулакхо массехказа лоацъергья порташка сайца латташ кемаша йоккха ха.

(АПН).

Доазол дехьара

МАШАР БЕЗАШ ЙОЛА ОАР-а ПОЗИЦИ

НЬЮ - ЙОРК, 18 февраль. (ТАСС). ВӀашагӀкхийттача Ӏарбий Республика цӀаькха а дог тешадеш хьахьекхар Гаргарча Малхбоалeнера кризис нийсхонца, машар тӀехь къоастаяра тӀакхувш ше хилар. ОАР-а правительства хьаллоацаш жоп деннад гӀулакхаш машара наькъаца къоастадара условей хьакъехьа Гаргарча Малхбоаленерча ООН Генеральни секретара специальни викало Г. Ярринга эггара тӀехьагӀа еннача предложенена.

Укхаза хьахайначох, ООН-ерча ОАР-а массазарча викало Эз — Зайята Ярринга деннача жопа тӀа йоах, Гаргарча Малхбоаленерча пачхаьалкхенех цаӀ а лоархӀаш Израила суверенитета гаранти или кийча я ОАР, нагахьа санна 1967 шера июнера израильски агресси йолаялалехьа хинна доазонаш шинна а огӀоно бакъдаь тӀа а эце, цхьанна тайпара толха ца деш а дуте.

ХьалхагӀа хоам баь хиннача тайпара, ОАР-а президента Анвар Садата «Ньюсуик» яхача журнала ше еннача интервью тӀа хьакхайкадаьд, нагахьа санна Суэцки канала малхбоалехьарча оагӀорахьара израильски бӀу тӀехьашка боаккхе цу канала чу гӀолла юха а ялх бетта кемаш лелийта ОАР-о гаранти луш хилар а, хӀаьта иштта Тирански проливе гӀолла дунен халкъашта юкъера кемаш лелийта мукъа луш гаранти лулга а дунен халкъаштa юкъерча зембоахарий низаш Шарм аш-Шейхе дӀатардара духьале ерг ца хилар а.

Цхьабакъда, американски кепайоазон комментарешкара хьагуш долчох, ВӀашагӀкхийттача Ӏарбий Республика машара инициатива, «къоабал ца еш» тӀаийцай Израило. Цул совгӀа, хаина тӀом сонабара хьакъехьара соглашени цӀаькха а дӀахо йӀаьхъе раьза хиннача ОАР-о керда яьча уступкана дӀалийцача Ӏарбий территорешка бахача наха духьал кхы а чӀоагӀагӀа низаш дарца жоп делар Израило. Шийна ховшиехьа а Израило Ӏарбашка бола баха нах бохабареи боабареи политика лелаеш хилара тешал деш йола гучахьара факташ йоалаяьй ООН-а специальни Комитета доклада тӀа. Ӏарбий мехкаша еннача машара предложенешта тӀулакхаш машара наькъаца къоастадара керттера услови — дӀалийца Ӏарбий территореш ООН-а резолюцешка хьежжа мукъайоахилга кхоачашде ца тигарца жоп телаш я Израиль дӀахо а.

НЬЮ - ЙОРК, 18 февраль. (ТАСС). Тахан ше кнессете къамьл деш, Израила кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра Эбана тӀаийцаяц гӀулакхаш машара наькъаца къоастадара условей хьакъехьа Гаргарча Малхбоаленерча ООН-а Генеральни секретара специальни викало Гуннар Ярринга енна предложени.

«Эбана, — хоам бу ЮПИ иерусалимски корреспонденто, — тӀаийцаяц израильски бӀу цо дӀалаьцача Синайски ахгӀайрен тӀара цӀенбаь дӀабаккхарах йола Ярринга предложени.

1967 шера июнера тӀом болабалалехьа хиннача машар доазонашта юха тӀадаха ца тугаьта, белгалдаьккхар Эбана, «израильски правительства политика хила а хиннай, иштта йолаш юсаш а я».

1967 шера 22 ноябрерча Кхерамзлен Совета резолюце керттера положени кхоачашъе Тель - Авива ца лоаш хилар бехказа а доахаш, кхыча мехкашцарча гӀулакхий министр доацар дувца ваьлар. «Израило дӀалийца территореш мукъаялийтара хьакъехьа цхьаккха решени» яц цу резолюце тӀа яхаш.

РИМ, 18 февраль. (ТАСС). Дукха ха йоаццаш президента Анвар Садата «Ньюсуик» яхача американски журнала корреспондента еннача интервью а хӀаьта иштта Гаргарча Малхбоаленера кризис машара наькъаца коастаяра условей хьакъехьарча ООН-а генеральни секретара специальни викала Г. Ярринга эггара тӀехьарча предложене а чӀоагӀа сатем боабаьб израильски доал деча гӀозарий белгалдоаккх «Зу-гадерех» яхача газета. Израила Коммунистически парте ЦК органа, редакционни статья тӀа.

ОАР-а президента интервьюс, белгалдоаккх газета, цӀаькха а хьагучаьккхар израильски официальни пропаганда харцо, дерригача дуненга хьахьеккхар. Гаргарча Малхбоаленера кризис ООН-а Кхерамзлен Совета йовзаш йолча резолюце ларда тӀа машара наькъаца къоастае безам болаш ВӀашагӀкхийттa Ӏарбий Республика хилар.

Колониальни доал тӀалаьттача дуккхача шерашка Алжирски Халкъа Демократически Республика территоре тӀара цхьа миллион гектар совгӀа хьунаш хӀалакъяьй. Уж юха меттаоттаяра хӀанз укхаза деш доккхий балхаш да. ДӀаегӀача хьунаша хӀанзле а чулаьцай 303 эзар гектар хургйола моттиг.

СУРТА ТӀА: Сафия кооперативни хьун питомнике (департамент Сетиф).

А. Спиркина сурт. ТАСС фотохроника.

ВАРШАВСКИ ДОГОВОРА ЮКЪЕ ДАКЪА ЛОАЦАЧА ПАЧЧАХЬАЛКХЕНИЙ КХЫЧА МЕХКАШЦАРЧА ГӀУЛАКХИЙ МИНИСТРИЙ СОВЕЩАНИ

БУХАРЕСТ. 18 февраль. (ТАСС). 18 феврале Бухаресте хьайийллай Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача пачхаьалкхений кхыча мехкашцарча гӀулакхий министрий совещани.

Совещане дакъа лоац Болгаре Халкъа Республика кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра И. Башева, Венгерски Халкъа Республика кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра Я Петера. Германски Демократически Республика кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра О. Винцера. Польски Халкъа Республика кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра С. Ендриховске, Румыне Социалистически Республика кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра К. Мэнеску. Советски Социалистически Республикай Союза кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра А. А. Громыкос. Чехословацки Социалистически Республика кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра Я. Марко.

Ден повестка тӀа я кхерамзлени цхьана гӀулакхаш леладареи дешаех лаьца ерригача Европа юкъара совещани кийчъярца ювзаена йола проблемаш.

СИОНИСТИЙ ТИЙША БАЛХАШ ГУЧАДАХАР

МОНТЕВИДЕО. 18 февраль. (ТАСС). «Советски жугатий бокъонаш лораяра» бахьан а доахаш Израила сионистски организацеши правительстваи тӀа-тӀа чӀоагӀагӀа йоаржаю антиимпериалистически къамий - кортамукъалени боламашта духьала ерзаяь йола антисоветски антисоциалистически пропаганда, йоах Уругваерча жугатий культурни центро яьча заявлене тӀа. МоллагӀа кхы тайпа а доацаш, духхьал из дар зулам деш боахккача метте лийцараштa Ленинграде яьча судаца дувзаденна дукха ха йоацаш йоаржаяьча меткӀаьлей кампане лийрхӀар. Иззамо меткӀаьлейи провокационнии уйла йолаш я, йоах Уругвая культурни центро, 23 февралера 25 феврале кхаччалца Брюсселе гулъеш йола Дерригдунен сионистий конференци а.

Советски Союзера жугатий политически, экономически, культурни, социальни бокъонаш цхьатара йолаш хилара тешал деш йола харцъе йиш йоаца факташ дага а йохийташ, заявлене автораша белгалдоаккх, цхьа фунехкдаьча «дискриминацех» дувцар хьалххагӀе а дагалаьца опаш хилар.

Теркам шийна тӀаозаш я, белгалдоаккх дӀахо заявлене тӀа, цар яхачох, СССР-ерча жугатий хьала саготдеш бараш, США империалисташа боарам боацаш доккхий кредиташи хадданза гераи телаш болча Израила доал дерий, доаллахарча Ӏарбий халкъай суверенитеи бокъонаши телхаерий экспансионистски политикана духьала а боапаш, дерригa дуне хӀалакде тарлуш йола, Гаргарча Малхбоалене яьнна цӀи хьаллоаттаеш хилар.

Иштта белгалдоалаш хӀама да, Израила гӀема администраце 6 динахь тӀом хиннача хана дӀалийцача Ӏарбий территореш тӀарча сага бокъонаш телхаяь факташ ца хьоахлеш хилар а. Уж факташ дӀайовзийта а хьагучаьха а я ООН-а специальни Политически комитето.

Иштта хьаттача мегаргдолаш да, Брюсселе вӀашагӀкхета дага йола сионистски организацеш алкха цхьан Нью-Йорке 1970 шера хьалхарча 7 бетта синагогашкеи жугатий кхыча организацей помещенешкеи 1000 совгӀа эккхам я хулаш. цӀи а йоалаш США хинна антисемистски выступленеш ювца а хьагучаяха а хӀана хьажац? Лийцарий гӀанда тӀа хӀана эгӀац шийн дегаза корта Германе Федеративни Республике айбеш йоалла неонацизм? Цар хьагуча хӀана дехац «такуара», «гвардия национального возрождения» яхараща а хӀаьта иштта кхыча фашистски антисемистски бандаша а леладеча, тийшача балхашца оагӀув болаш аргентински Ӏаьдалаша леладу гӀулакхаш?

Берригa сакхетаме мел бола маӀа нахи кхалнахи, жугатий а жугатий боацараш а тӀахьех оахи, белгалдоаккх заявлене тӀа, империализма цу вьетнамски халкъа цӀий мехкадечун, хӀанз йолча фашистски режимий чӀоагӀалон, халкъаш белгала аьлча Латински Америка халкъаш довхачун дунен стратеге гӀулакх кхоачашдар духьа Израила доалдерий аннексионистски политикана тӀера теркам дӀатувлабе а гӀерташ «сага бокъоний га довх» яхаш хьулалуш бараштa хийрабовлара.

ОСМИЕВ Хьамзат.

ЛЕНИНА ПАРТЕГА

Хала долчоа хьалха оттар,
Дунен халкъий вошал хоттар,
Чоалха даьннар цхьалха доахар
Массе хена хьо йоландаь,
Хьо халкъашта дукха эза
Дунен хьакъал,
Адем дезар,
Нийсхо лехар,
Хургдоо доезар
Шоашкахь дарий Парти.
Даим турпал балхах йоаллаш,
Наха дезар-эшар кхоллаш,
Хьоча новкъа нийса къулба
Хинна латташ хьо йоландаь.
Хьо халкъашта дукха эза,
Сагал дезагI цхьаккха доаца,
Дуне мел латт сий доаргдоаца
Денал дарий Парти.
Морхо кхоала сигле санна,
БIаь шерашка кхаьла хинна
Къехой бIерга сийрдадаьхар,
Ираз кхеллар хьо йоландаь
Хьо халкъашта дукха эза,
Гаьна гуча Ленин баьччо,
Шийха тара вIошагIъелла,
Коммунистий Парти.
Лаьтта доацаш,
Бокъо йоацаш,
Цхьанна дика дакъа доацаш
Миска яьха Нохч-ГIалгIайче
Иразах кхеяьр хьо йоландаь,
Хьо сона а дукха эза,
Маьлхагахьа баьца зIийрг мо,
Адамий уйлаш хьайгахь леста
Коммунистий Парти.

ХАМХОЕВ Ахьмад.

РОССИ

Низ болаш я хьо, са Росси,
Боча бIар мо тIомрех йиза,
Маьлха лир мо сийрда яьнна,
ХIара денна къонлуш я.
Дийца вала торо йоацаш,
Сел беркате рузкъах йиза
Дунен адмий нана хинна,
Турпал новкъа йодаш я,
Со а ва хьогI дакъа доаллаш
Начас бер мо Iа кхебаьрех,
Хьоца хало, атто лайна,
Вахара никъ байзарех.
Бий биззал йоа лаьттан
чIегалг
Укх сай дег тIа леладаьрех,
Яхь ца йохкаш лоро, аьнна,
ЦIера юкъе лаьттарех.
Цудухьа лех аз хьога ала
Дега эггар боча дешаш,
Наьнах санна хьоца хьерчаш,
Хьа беркатах доккхал ду.
Мехкаш дучха со довзарах
Сай дог уйла хьоца латташ,
Сийрда бIарг мо хьамсар хеташ
Са дог хьоца детталу.
Дукха къамаш да хьа мехка
ЗIамга, доккха къоастам
боацаш,
Маьрша гIоза даха аьнна
Iа хоаш тIа оттадаь,
Со а ва царех гIалгIай мехка
Наьнах мо хьа наькха векха,
Хьогар ираз, беркат даьнна
Вахара никъ кхетабаь.

ВАХАРА ШЕРАШ

СОВЕТСКИ халкъа къахьегамеи политически балха итогаш ю а вай мехка коммунизм хьалъяра дIахора наькъаш белгалду а парте съездаш вай вахара йовкъаш я.

ХIанз, КПСС XXIV съезд хургйола ха тIакхоачаш латтача хана, вайх хIаране юха теркалбу укх тIеххьарча шерашка чакхбаьккха никъ, дерригача халкъа творчески къахьегама юкъе ше лаьцача даькъа итогаш ю.

Са балха тIа эггара лоархIаметIа а беркатегIа а хиннай из ха, хIана аьлча, парте XXIII-чеи XXIVчеи съездашта юкъерча юкъагIа «БIаьшерений боадон чура» яха роман йисте а даьккха, кепатеха арадоаккхаденнад сога.

БIаьха бар из книжка хьадеш баь никъ. ХIаьта а 1967—1968 шера хьа а хинна, даха доладеннад из.

ДIаьхий а дукха хозалаш йолаш а да советски литература. Из бахьан долаш вай мехка халкъаш шоайла вIаший довз, вахара опытах, культура карагIдувларех кхув.

Бера хана денз со тIакхувш хиннав сай халкъа этнографи, мотт, уйлаш, дагардер дIаалара хьисапаш, нахах йоахкъ оамалаш йовзара. Цар баьде а сийрда а оагIонаш бIарггаго Iемав со, цар психологе, историе дух тIа вийнав. Цунца цхьана вIаштIехьъювлаш хьаенай дунеина кIезига бовлаш болча гIалгIай вахарах лаьна нахага дувцара, дукхача денашбарашка из дIадовзийтара йола са уйла а.

ХIанз аз кхетаду цу тайпара болх мел чIоагIа эшаш хиннаб.

Тайп-тайпара профессеш йолча, тайп-тайпарча къамех болча дешбараша шоай письмош тIа сога дуккха а терками къамаьлаш ду романа хьакъехьа, тIарча наьха хьакъехьа, цар кхел хетт.

Дукккханешта лов художественни образий прототипаш малаш хиннаб хар.

Щена бакъ да книжка тIа бувцараш халкъа юкъера нах хилар. Уж цунна юкъе баьхаб. хIаьта хIанз бахаш а ба, кхы цIерашц кхы кхелаши хилар мара башхало а йоацаш.

Аз теркалдаьд цхьоаггIа дIадаьрхIача цар оамалаш мишта хиннай историегIа хинна гIулакхаш долаш цар вахар цхьоаггIа дIадаьрхIача мишта хиннад, уж фу деш, фу уйлаш йолаш хиннаб.

Вай литература бIарчча а цун хIара жанр къаьст-къаьста а парте гIулакха къахьегамхой коммунистически мировоззрене кхетамца кхебара гIулакха эшар деш я. Цхьабакъда, керттера творчески метод социалистически реализм хинна а йолаш а бола вай советски писателаш мукъа ба шоашта еззаш йола тема харжа а цу темагIа язде а. Цудухьа уж массе а хана шоай тайпара ба.

Нагахь санна вай вахар массе а хана духхьала цхьа карагIдувларашн коталонаши йолаш хилацар аьнна, из духхьала цхьан юкъагIдусарех, кхоачамбоацарех, телхача наха леладеча гIулакхей латташ хилар мичад из-м.

Аз массе а хана сай декхар лаьрхIад, керттерча даькъе, шоай уйлаш а деш дола гIулакхаш а халкъа дикагIча традицей лардатIа долаш болча нахах лаьца дувцига, дика оамалаш йолча нахах лаьца дувцилга, хIана аьлча, уж вахаре вочарел гаьнна дукхагIа боландаь. Дешарех дукххаза а веттаваларо, специалисташа лерхIаш дар довзаро кхы а нонагIа тешаваьв со айса хержа метод нийса хиларах.

Тамаше хета йиш йолаш дале а хIанз аз айса сай уйлаш еттара каст-каста Калойчарца юсг. ХIаьта цкъаза айса деш дола гIулакхаш цо хьалха а доах сона.

Укх тIеххьарча деношка радиоси кепайоалонои каст-кастагIа хоамаш ду вайга советски наьха производственни толамий хьакъехьа. ТIехкхоачашъяьй кхы цхьаькха цхе шера план а. Берригача мехка гIолла дIаяьржай съездал хьалхара социалистически яхь. ХIаьта городерча, юртарча хIара къахьегамхочо цу дерригхалкъа сийлахьбоккхача болама юкъе шийга лоацалу дакъ лацара уйла а йолаш къа а хьег.

Нохч-ГIалгIайчен писателаш — республика дуккхача творчески коллективаех йола цаI — юкъара хьашташ дага а долаш бахаш ба тахан. Цар къахьегам хIара деннара нормаш кхоачашъярга хьежжа бусталуш бац. Цхьабакъда писатель массе а хана шийн план а шийн производственни задачи а я, уж а парте идеологически балха юкъарча лостамга хьежжа вIаштIехьаяьха. Писатела къахьегам болхлочун, ахархочун е Iилмахочун къахьегамал кIезигагIа боацаш эш мехка. ХIаьта керда произведенеш яра бола тха безам цо сов а боах.

1971 шера февраль са планашка кердача книжкана кийчо яра бола тIеххьара бутт ба. Итташ йола исторически монографеш зийнай, архивни даннеш, газеташ тIара материалаш. граждански тIема а хьалхарча пятилеткай а доакъашхоша шоашта дагадоагIарех дувцараш цу шерашкара дуккха а фотосурташ гулдаьд. Уж да романа тIа дувцаргдола 1918-чеи 1919-чеи шерашка денз хьадолалу хинна дIадаха керттера гIулакхаш гойташ.

ХIаьта цудухьа укх февраля деношка тIеххьара а лелаш ва со лайво хьеладаьча Къаскима, Ачалкхений, ТIой-Юрта, Долакха-Юрта довкъашка гIолла, Бурона гонахьарча моттигашка. Редантa, ДIаьхача къухен зьлешка, 52 шу хьалха, февраля юххьанцарча деношка, хIара санна Iан шелалаш хиннача хана гIалгIай ахархой, Советски Iаьдал бахьан бов кийча а болаш, Деникина добровольчески эскара гIаьра шоай ноакхош духхьал а оттадаь лаьттача ЖIайрахМецхальски общества вIовнашта гонахьа гIолла.

Цкъаза юха а сеце, керта тIара кий а яьккхе, сужне ух со шоашта тIехьанахьа, лай пурх а гIерттабеш, мукъа мух хьекхача, сатийнача вежарий кашамашта хьалхашка...

Уж дицлургдоаца денош дагакхабаро вай сийрда тахане бахьан шоай синош дIаденна нах дагакхабаро дIадех вайгара цар де доагIа сий делга а цар цIи йовргйоаца турпалал литературни образашка гIолла дIахьоккхилга а.

ХIаьта нагахьа санна из декхар КПСС XXIV съездо белгалбергболча новкъа вай парти гIоргйолча юкъагIа кхоачашде дезаш со вале, — из бахьан долаш сай къахьегам бехктокхамегIа а безагIа а хургба сона. **И. БАЗОРКИН.**

Ленинград. Операи балетеи Академически ЗIамгача театра коллективо оттачьй композитора Щ. Чалаева «Лоамарой» яха опера. Спектакла тIа дувцачо ткъоалагIча шерашка, гаьнарча дагестански юрта вуг. Советски Iаьдало шийца ена керда идеяш сакхетам чу ессачул тIехьагIа лоамарой вахар овлангара эргадоал.

Оттаьй режиссера Т. Смирновас, художник Н. Абдуллаева, спектакла художественни кулгалхо РСФСР халкъа артист Э. Пасынков.

СУРТА ТIА: опера тIара сцена. Юккъе — Хартум ТIапа, юрта старейшина Кирит — артист И. Потк. **П. Федотова** сурт. ТАСС фотохроника.

ЮРТА КЪАХЬЕГАМХОЙ БОЛЧА

№ I йола тха агитпоезд укх деношка республикерча ялх районе гIулакх деш яр: Ножай-Юрта, Гудермеса, Ведана, Советски, Шаьла, Сунженски.

Ший массайолча оборудованеца агитпоезда юкъейоагIар культура Министерства методически кабинета автоклуб. Агитпоездах хьакхийтар цхьана районашка ухаш йола автотикаш. Агитпоезда машиний оагIошца доахк тIахьехам беш дола лозунгаш: «Даха ма доаггIара накъагIоргда вай КПСС 24 съезда». КПСС райкомаца дага а баьнна Ножай-Юрта культура отделе лекцеш йийшар, художественни литература обзор йир изобразительни искусства музея воккхагIволча Iилман болхлочо А. М. Измайловеи Чехова цIерагIча библиотекера Н. И. Кривошаповаси. Лекцей тема яр «Революцеи граждански тIемеи образ — советски художникий произведенешка», «Нохч-ГIалгIайчен лаьттеи нахи — искусства произведенешка» яхаш. «Лоамарча наькъа такилга тIа» яхача Ахматовайи Нохч-ГIалгIайчен дошо седкъий» яхача Мальсаговеи книжкай обзор а йир.

Массаза а санна, фусамдаьшта безаш хьаьши хинна хиннабар агитпоезда членаш. Из хьахьокх лектора Ш. З. Закриева дунеи халкъашта юкъерча гIулакхех лаьца лекци ешачек цул тIехьагIа культурно - просветительни училище деша багIараша концерт лучей хана районни культура ЦIеи зал гIанкI аьнна хьалйиза хинна хиларо. Лекци дIайолаялалехьа ашараш лекхар, зрителашка йиш яр фотовыставкашка хьажа, шашкех, шахматех ловза, керда журналаш деша.

Оаха чакхдаьхача гIулакхаша берригa а чулаьцар 540 саг вар.

Тхо доагIа аьнна хеза хаьлхха-гIе а тхо тIаэца кийчбенна хиннабар Гудермесе. Дицлургдоацаш вIашагIкхетар дар «Дружба» совхозерча къахьегамхошца хиннар. Цул тIехьагIа концерт оттадир. Кхы кIезигагIа сакъердалуш хилаьзар чхьагIар доахача совхоза цхьан цехе, балхара нах мукъабовлалца йолча хана фотовыставка оттаяь, ашараш лекхаш, деша журналаш дехха моттиг кийча а яь, юха а искусства хьакъехьа лекцеш ешаш, культпросветучилища агитбригада концерт оттадаь хинна сайре я. Берригаш а чIоагIа раьза хинна бар.

ХIа аьнна Ведана тхо дIакхоачашехьа а, тхога хоам бир. Элистанжера нах гул а бенна, тхога хьежаш багIа аьнна. Белггала бакъ хила а хиннадар из: тIанк аьнна нахах хьалйизаяр цIена, йIайха, паргIата клуб. Массаза а санна, эггара дукхагIа гулбеннабар укхаза къона зрителаш. царна йоалаяь автотика а яр тхоца хIанз. ЧIоагIа уйла тIайохийташ ладийгIар берий литературах лаьца сакъердаме обзор яьча Т. Гайтемировай беседага. Кхы а изобразительни искусствах лаьца а йийшар цига лекцеш. Художественни самодеятельноста концерте къаьстта безаме тIайийцар нохчий халкъа иллеш оалаш хинна солистка Джамбекова Лейла. Иштта сакъердамеи лоархIамеи дар Мехкатарча зрителашца хинна вIашагIкхетар а.

Советске тхо дIакхаьчача хана, цига хийца болх беш яр района ший агитпоезд. Советски района культура Двореце вIашагIъелла хиннар башха-дика творчески коллектив яр, цудухьа тха агитбригаде дакъа лоацаш хиннараш шоай выступленешта къаьстта чIоагIа кийчбеннабар. Горга-Чойра тхоай гIулакх даьккха даьначул тIехьагIа, районни культура ЦIеи сцене оаха яь выступлени бокъонца творчески низашка хьажар а хинна дIаэттар.

ХIаьта хIанз сихха Аргунски гIишлой материалий заводе кхача дезаш дар тхо, лоамий урхалеш тIехьашка а юташ, тIа-тIа дукхагIа гаргайоагIаш латтар сатийна шаьра аре. Шоай профессиональни говзал дукххаза а хьахьекха болча тха опытни шофераша делкъийга лаьрхIача ханна заводе кхоачадир тхо. Цхьан хана яьсса иллача араюккъе хьалъэттача завода йоккхачеи паргIатачеи цехе дIаюха ухача краний таташта юккъе гIолла хьахозар лезгинка, каьхата пондарца лекха ашараш. ХIаьта Фусамдаша тхо цецдаьхар уж тайпа йоккхий чоалхане машинаш лелае харах даьха ца Iеш, дика халхабовла хар а. Шоай коллегашта калуш бацар аьшкабетонни изделей завода болхлой а. Мелом оаха а яизар, чIоаггIа кIаьдденна тхо хиннадале а. Массава а сихеи, цхьабакъда, дукха хьалхагIа денз сатувсаш хиннача премьерана саннеи кийчлора.

Эггара тIехьагIа вIашагIкхетар хул тха Сунженски района къахьегамхошца. Къона нускал довладеча нах вIашагIкхийтта, той деш моттиг яр районни клубе тхо хьалкхаьчача. Цхьабакъда, тхона массава а цхьатара хетар — хIаравар хьамсара а безаме а вар.

Цхьайтта юрта хилар агитпоезд, цун программага хьежар 3360 саг. Тхоцарча дуккхачарна къаьнара доттагIий, шоай цIераш а тIехьа бовзаш бар уж, хIаьта тхоцарча кердачарна керда корадаь Нохч-ГIалгIайчен сибат ший кхолламеча къахьегамца хоздеш волча сага беркати хозали, цун дега камаьршал хьаеллалуш дола хIама дар уж вIашагIкхетараш. Царца цхьана ийлора тха дегаш а, вешта из-м тамаш а яц, хIана аьлча уж а санна КПСС XXIV-ча съезда даха ма доаггIара накъадаха гIерташ дар тхо а.

А. ИЗМАЙЛОВ,
изобразительни искусства музея воккхагIвола Iилман болхло.

ТОХКАМИЙ НОВКЪА

ДИКА лоархIаме никъ баьб. дегIаденад Нохч-ГIалгIай советски литература. ХIанз а бокъонца техка даьннадац цун чоалхане наькъаш. кхы дIахо а гучадаха а гулде а дезаш да из дегIадовладеш къахвийгача яздархой йоазонаш. белггала из литература дIадоладаьрий, цун лард елларий. Царех цаI ва Гойгов Сипсой Iаддал-Хьамид (1896—1948).

Мехка дуккхача йоккхача библиотекашка а архивашка а къахьегарах укх тIеххьарча шерашка гIалгIай литература техкараштa гучаяьннай гIалгIай шоай йоазув я доацача хана цо язъаь произведенеш. Эрсий меттала цо царна кепаетташ хиннай тайп-тайпарча Къулбехьарча Россе прогрессивни периодически изданешка.

Цун эггара хьалхарча произведенеех я очерк «Эсах урагIа», дневникови йоазув «Кавказа лоамашка», очерк «1918-ча шера июль», — яхаш яздора 1963 шера Нохч-ГIалгIай литература тохкамхочо В. Б. Корзуна. ХIаьта цигга цо хоам бора яздархочун дукхагIа йола литературни произведенеш хIанз а бокъонца гульяинза хиларах. Бокъонца аьлча, уж леха а леха царна тоахкам ца бича цхьанна а тайпара вIаштIехьа дацар писатела говзал дегIаяра никъ гучабаккха а, бIарччача литература бена чоалхане никъ бовза а.

Дуккхача шерашка даьча тоахкамаша хьахьекхар В. Б. Корзуна белгалъяь произведенеш язъялехьа я (уж дукхагIча даькъе 1927 шера язъяьй) Гойгов Iаддал-Хьамида лоархIаме йоазонаш даь хиннилга. Царех я 1918 шера яздархочо Буро тIа арадувлаш хиннача «Народная власть» яхача Терски халкий Совета газета тIа араяьнна художественно-публицистически очерк «ГIалгIай къам. Кортамукъале бахьан лайна Iазап».

Бакъдолча сурташца хьахьокх авторо гIалгIай халкъо бIаьцеренашка лайна халонаш, цунна тIалаьтта доккха Iазап. Яздархочун говзамерча йоазоний мах геттара лакхлу цо ший произведенена художественни параллелизма приемаш юкъе кхувларах. Къилбаседа Кавказа геттара хоза Iалама сурт дилларча (лакха кура Бешлоам, низ бола сиха Тирк) автора хьахьокх мел царна тара доацаш хиннад Октябрьски революци хилалехьа гIалгIай халкъа вахар. Белггала юви цо Iаьдала чиновникаша зIамигача къама тIалоаттаяь халонаш.

Цу тайпара Гойгова ший очеркаца вайна хьагойт мишта дегIадера гIалгIай халкъа къизача Iаьдалцара моатагIал дагайохийт массайттаза а гIалгIай къахьегамхоша цунна яь духьале. ХIаьта цудухьа цхьаккха шеко йоацаш баьлар йоах яздархочо беррига гIалгIай къахьегамхой Советски Iаьдала оагIорахьа. из даккхара дIалелар ший дикагIа болча къонгий вахар.

1918 шера Къулбехьарча Россе арадувлаш хиннача тайп-тайпарча периодически изданешка, къаьстта хьалхара номер Габиев СаIида редактор а волаш Буро тIа 1918 шера 27 октябре араяьннача Къилбаседа Кавказа коммунистий орган хиннача «Революционни лоамаро» яхача газета тIа вайна корайоагIа Гойгов Iабдул-Хьамида йоазонашта дикка тара а йолаш, хIаьта а кIала язъяьр Ассиго — Черный яха псевдоним йола литературни публицистически жанрах язъяь цхьа иттех очерк. Тайп-тайпарча, цу хана чIоагIа лоархIамеча темашта хетаяь шоаш хиларга хьежжа, цар цIераш укх тайпара я. «Къилбаседа Кавказерча лоамарой хинна Союз (из вIашагIйоллари, цун болхи, йохари), «Кортамукъаленга кхачара гIалгIай халкъо бихьа никъ», «ГIалгIай коммунистий сотня», «ГIалгIай мехка хинна школаш», «Къоалаш дIадахара», «Бицбеннараш», иштта кхы дIахо а. Царна кIал ший цIи а ца язъеш Гойгов Iабдул-Хьамида ший псевдоним увттаяьй.

Бокъонца из бакъду «Кортамукъаленга кхача гIалгIай халкъо бихьа никъ» яхача очерко. Теркам бича гучадоал, из очерк цхьаь хIаман ши дакъа долаш санна хьалха вай йийшача Гойгов Iабдул-Хьамида «ГIалгIай къам. Кортмукъале бахьан лайна Iазап» яхача очерка тара йолга. Хьалхарчун санна цун чулоацам ба къизача паччахьа Iаьдало Къилбаседа Кавказа лоамарошта тIа лоаттаяь хало, из бахьан долаш шоай даьй мохк а битаь, кортамукъаленга сатувсаш нах Туркий мехка дIабахар, ца болхаш бисараш цо ст-таш, Iетташ, лаьтташ тIара лелхабеш, дунен тIарча паргIатонех баьха хьувзабар Дуккхазза а из хьал ца ловш паччахьа Iаьдала духьалбийлар гIалгIай, бакъда, низ кIезига хиларагIа массазза а эшар, хIаьта цIаккха а дог дилладар кортмукъаленах. Белггала из дар гIалгIай къахьегамхой кердача Iаьдалгахьа бовлар. Цу уйланга воалаву яздархочун очерко а ше йийшар. Цул совгIа цу очерка цхьаьща дола доакъош а хьалхарчуннара хьайица да, цхьатарра ба очеркий мотт, фразеологически обороташ, тематика, композици, стиль.

Цу очеркий автор Гойгов волга бакъду цхьаькха белгалоно а. Вай цIи яьккхача произведенешта юкъе йоагIаш йола «ГIалгIай мехка хинна школаш» яха очерк тIехьагIа ший «Сомавалар» яхача повеста юкъеяхийтар цо.

ДIаяхача Iазапеча замах язъдаь ца Iеш, Гойгов Iабдул-Хьамида лоамароша паргIато йоаккхаш латтача «таханарча денна» а хетаю ший цхьайола произведенеш. Царех лархIа еззаш я очеркаш: «Къилбаседа Кавказерча лоамарой Союз» (Из вIашагIйоллари, цун болхи, йохари). «Бицбеннараш», «ГIалгIай коммунистий сотня», «Къоалаш дIадахара».

Царех хьалхарча очерка тIа Гойгова дувц йоккхача Россе февральски буржуазно-демократически революци хинначул тIехьагIа Къилбаседа Кавказе хиннача гIулакхех, хьалдолча нахах Буро тIа Къилбаседа Кавказе дахача халкъий я аьнна Союз е дагахьа съезд вIашагIтохар.

Шерипов Асланбекаеи Ахриев ГIапурацеи цхьана Гойгов Iаддал-Хьамид а вар цу съезде. хIаьта дукха ха ялалехьа царна кхаьнена а гучадаьлар из Союз къахьегача наьха дагара йоацилга. Цудухьа уж цунна юкъера хьабаьлар, цунца моастагIал лаьцар.

Цу очерко дика хьахьокх цун авторо Гойгова сакхетам дегIабар, цу хана лийннача чоалханеча гIулакхех из дика кхеташ хиннилга.

«Горская беднота» яхача газета редакторалла ше вахийтача Гойгова язъир «Бицбеннараш» яха очерк. Дика лакха лоархIам болаш я из очерк а. Цу тIа ше дувцачун керттера маIан деш Гойгова тIахьех кхетамца бола парте членаш большевистски агитаци шерагIа йоаржаяра, къеча наха шоай мостагIа малав, доттагIа малав дIахайтара.

Деникина хIалакьяьча гIалгIай юрташкара экономически а политически а хьал дувцара хетаяь я «Кортамукъа лоамаро» цIи йолча газета тIа Гойгова кепатеха «ГIалгIайче» (Тха корреспондентагара) аьнна корта а болаш кепатеха очерк. Царех хьалхарчунна кIал латт подпись — «Кара» яхар Туркий дош да, эрсий меттала из да яздархочун вай хьалхагIа «Ассиго — Черный» хиннай аьнна белгалъяьча псевдонима шоллагIа дакъа.

Вайна ма гарра, вай мел йийна произведенеш Гойгова Iабдул-Хьамида язъяьй Къилбаседа Кавказе Советий Iаьдал отталехьа, цига къиза граждански тIом лаьттача хана. Цу гIулакхо чIоагIа лакхбу цу произведеней мах а лоархIам а. Вайна чIоагIа дега тоам бу цу произведеней идейни а художественни а мах лакха хиларо, цар цу халача хана а Октябрьски революце дIадоладаь гIулакх дIачакхдаккхара нах тIахьехаш къахьегаро, цар марксизма-ленинизма идеяш кхайкаяро.

ХIаьта а очеркаш ешаш вайна гучадоал писатела художественни говзалцара цхьаццадола кхоачамбоацараш. Бокъонца Iо а хайна йоазув де йиш йоацаш цу шерашка Гойгова ший беррига низ тIабахийта къахьегаш вар Къилбаседа Кавказера деникински бандаш арахковсара. Цудухьа цу шерашка цо лаьча йоазошца цхьадола воккхача яздархочун говзал ца гойя а, цу шерашка цо язъяьча произведенешa дикка совъяьккхар цун говзал. Из иштта хиннилга вайна хьагойт цул тIехьагIа цо язъяьча произведенеша. 1925 шера Краснодареи Ростовеи цун арадаьннача книжкаша, 1926 шера язъяьча «Джан-Гирей» яхача повеста.

ХIаьта белгалла лаккхара говзал йола ший произведенеш Гойгов Iаддал-Хьамида язъийр 1927—1939 шерашка повесташ «Серго», «Сомавалар» и. кх. дI.

ГIалгIай Советски литература социалистически реализма метода тIа даьнна хилара тешал даь ца Iеш, цар хIанз а лоархIаме дакъа тоаш наьха коммунистически сахетам совбаккхара.

Або МАЛЬСАГОВ.

АРЧАКОВ Тухан.

Даьй совгIат

Бирсача аькхан багар аьккха,
Хьо сона еннай совгIата,
Яр хьо. Даьхе, меца, аькха,
ТIемай кIуро кIалйита.
Моцал лайна, бала Iийша,
Дар хьа дог хинна човнаш.
Даьша сайга хьо хьакховдош,
Аз коанаш хьаллаьцар:
Маьлха даьнна бер мо боча,
Аз хьо царгар хьайийцар.
Нанна метта лархIа, аьнна
Аз сай даьшта дув биар.
Ца ловш къаьстаб уж хьоцар,
Хьона дуташ шоай дегаш,
Цар хьо мара кхы ма яцар,
Кхы цар дацар да дикаш.
Адамаш цец ама доахаш,
ХIанз хьо эргаьнна латт.
Муаш хинна, йийрзай човнаш,
ХIанз хьа паьтта зизаш даттI.
Саг ца хиннача боахам бекхаш,
Чулостаяь аренаш,
Дунен безам шоайгахь озаш
Эздий бах хьа турпалаш,
Денгар-денга сибат хувцаш
Къонлуш детталу хьа дог.
Лаьттар яьнна, Сигале къувсаш,
Кхыча планете лувз Iа ког.

Сунженски районерча Мужечарча почтерча йиь телефонистка кхецар хьалха массанена Галашка телефонаца къамаьл де сиха гIулакх де. ХIаьта хIанз «К-50/200» яха автоматически телефони станци оттайича гIулакх тоаденнад.

СУРТА ТIА: Бувзама техник А. Скрыпникова.

С. ХАКИЕВА сурт.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грознеи морхаш а йолаш, наг-нагахьа лаьгIо йоачан а йолаш, делкъийга кхачалехьа цхьаццайолча моттигашка дохк а доаллаш, гIийло ша а бийлха, къулба-малхбоалехьара гIаьххьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 0—5. Грозне 1—3 градус йIовхал йолаш хила а тарлу. ДIахорча шин дени шин буси морхаш а йолаш, юкъ-юкъе екха а екхаш, цхьаццайолча моттигашка дохк а доаллаш. 21 феврале наг нагахьа лаьгIо йоачан а йолаш, 22 феврале лоадама йоачан а йоацаш, къулба-малхбоалехьара гIийло, гIаьххьача боарамга кхоачаш мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 0—5 градус шелал йолаш, деноцка 2 градус шелалгара 3 градус йIовхалга кхоачаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

(20 февраль)

Н. К. Крупская цIерагIа культура дворец. 10.00 «Вай эскара сий кхайкаду» яха пионерски утренник. 16.00 Лакхехьарча классий дешархой сайре.

Химикий культура Дворец. 17.30 «Антон Шелестова вахари преступлени» яха ТЮЗА-а спектакль.

Пролетбада цIерагIа культура ЦIа. 13.00 Саг яхаран йоалаяраи регистраци яра Ди. 19.00 СССР ТIема Форда флотеи Советски Эскари Денна хетаяь тематически сайре.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 16.00. Завода комсомольски организаце 50 шу дизара хетаяь сайре.

Ким цIерагIа клуб. 20.00 Кагирхой галегIара сайре.

Нурадилов Ханпаший цIерагIа театр. 10.00. Комсомольски илле республикански хьежар.

21. февраль.

Н. К. Крупская цIерагIа культура Дворец. 10.00 Ийлла я «Къона Ленинец» яха кинотеатр. 10.00 Юнармейций слет 12.00 «ТIемашка хьалкхедавд вай эскар» яха берий утренник. 17.00 — «Подвигага бода никъ» яха литературни сайре (хетаяь я Муса Джалиль ваь 65 шу дизара) 18.00 Художественни самодеятельноста концерт.

Химикий культура Дворец. 11.00 «Советски Эскар—Советски халкъа тури щити.

Пролетбата цIерагIа культура ЦIа. 10.00 «Вайна дагайоагIа вай турпалий подвигаш» яха тематически утренник. 18.00 «Жилищни законодательства ларпаш» яха лекци. 19.00 «СССР ТIема Форда флотаи Советски эскараи-сийле» яхача книжки витринах йола беседа.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 10.00 СССР ТIема Форда флотаи Советски Эскареи хетаяь утренник. 17.00 Кинолекторий.

Хьажа, ладувгIа

ТЕЛЕВИДЕНИ
20 февраль

10.25 — Передачай программа. 10.30 — «УнахцIено». Iилман популярни программа. 11.00 — Дешархошта дола концерт. 11.30 — Интервидения Соэловаш хехха Дунеи тIа хьалхте яккхара. Кхалнах. Германе Федеративни Республикера передача. 12.30 —«Экрано доттагIий вIашагIтох». Вильнюс—Эфурт 13.30 — «Пероцеи шоткацеи». Сийлахь — боккхача Даймехка тIема фронташка республика йоазанхойи художникаши. 13.55 — Киножурнал 14.05 — СССР Госплана 50 шу 14.15 — «ХIирий кхалнах» яха документальни фильм. 14.40 — Вайнахски юморескаш (гIалгIай меттала). 15.00 — Хоккеях йола СССР чемпионат. «Спартак» (Москва) — «Химик» (Воскресенск). 17.10—Передача ю йоазанхочо Смирновс 18.00 — 02 ладувгIаш я. 18.15 — Ленински гвардии. «Сий дола революционер» яха документальни фильм. 18.35 — Дунеи халкъашта юкъера обзорени (гIалгIай меттала). 18.50 — Киножурнал. 19.00 — Съезда хьалхарча вахте хьалхалаттараш та дола концерт (нохчий меттала). 19.30— Шоана. бераш 19.40 — «Доктора Шлютер» яха художественни фильм. Пхьалгіа сери (нохчий меттала доакх). 21.25— Передачай программа. 21.30 — Концертни студе тIахьех. Останкинора дезача ден сайре.

РАДИО
20 февраль

6.30 — Дунен халкъий халхара ашараш (эрсий меттала). 6.50 — Хоамаш 7.00— Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.25 — Передачай программа. 8.30 — «Къонал» (эрсий меттала). 9.00 — Москва 16.00 — «Наггехь мара ца хула говзал йоала саг» яха Абашилова очерк (нохчий меттала). 16.20 — «Обществаи законин» яха радиожурнал (гIалгIай меттала). 16.40 — «Джалка» яхача — совхоза коммунисташ партийни съездага (нохчий меттала). 16.55 — Ашараш. 17.00 — Къона музыканташ яхача циклацара передача (эрсий меттала). 17.40 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 17.55—«Школьни глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 18.25 — «Производствана хьалха латтараш, шоана» яха концерт (нохчий меттала). 19.00 — Москва.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, (11 3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам.—3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи, культураи, промышленностеи отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05042. Заказ № 1957.